

GRONINGE N

**AFDELINGSORGAAN
NEDERLANDSE
GENEALOGISCHE
VERENIGING
AFDELING GRONINGEN
2020 JAARGANG 27**

GroninGEN

wordt uit gegeven door de **NGV** (Nederlandse Genealogische Vereniging) afdeling **Groningen** en verschijnt drie à vier keer per jaar.

Abonnementen

GroninGEN wordt gratis toe gestuurd aan de leden van de NGV-afdeling Groningen.

Overige leden van de NGV kunnen zich abonneren via een bij komend of gezinslidmaatschap van de afd. Groningen à € 11,00 per jaar, aan te vragen bij de landelijke ledenadministratie NGV, Postbus 50, 3980 CB te Bunnik.

Andere belangstellenden kunnen een los abonnement nemen door overmaking van € 10,00 op rekening NL73 INGB 0589 6198 02 t.n.v. van de Nederlandse Genealogische Vereniging, onder vermelding van 'Abonnement GroninGEN'.

Oude nummers

Losse nummers 2014 t/m 2018 indien beschikbaar kosten € 4,00 en volledige jaar gangen € 10,00, inclusief porto.

Losse nummers eerdere jaren indien beschikbaar kosten € 1,00 per stuk en € 2,00 per jaargang, exclusief porto. Te bestellen door overmaking op ge noemde bankrekening, o.v.v. de gewenste nummers of jaar gang(en).

Schrijvers-exemplaren

Schrijvers van artikelen krijgen een auteursexemplaar.

Meerdere exemplaren te verkrijgen tegen een gereduceerd tarief, mits vooraf aangevraagd.

Voor **spelregels, verantwoordelijkheden** en **advertentiemogelijkheden**: informeer bij de redactie.

Website afdeling Groningen: <https://www.ontdekjouwverhaal.nl/onze-afdelingen/groningen>

Voorwoord

Teijo Doornkamp
Redacteur

Voorspellen is moeilijk, vooral als het de toekomst betreft. Deze uitspraak van Niels Bohr, de grondlegger van de kwantummechanica, blijkt voor mij zeer van toepassing de afgelopen tijd. Ik ben in januari gestopt met werken en mijn vrouw en ik zijn in december vanuit Peize terug naar de stad Groningen verhuisd. De belangrijkste motivatie daarbij was het stadse leven: even op de fiets de stad in, terrasjes pakken, restaurantje, filmpje, etc. We hebben nog daags voor de lockdown in een stads restaurantje gezeten en een filmpje gepakt. Een dag later was dat ineens voorbij en het is de vraag wanneer dat terugkomt.

Ik was van plan nog 1 à 2 dagen per week te blijven werken, betaald of als vrijwilliger. Gewoon omdat het te vroeg voelt om al helemaal achter de geraniums te verdwijnen. Het duurde echter lang voordat organisaties het weer aandurften überhaupt een kennismakingsgesprek te houden. Inmiddels ga ik als vrijwilliger bij het Rode Kruis aan de slag, maar het heeft een half jaar stilgelegen.

En ik was van plan om vaker fysiek in archieven aan het werk te gaan. Er is natuurlijk een limiet aan wat er elektronisch aan genealogisch materiaal beschikbaar is en mijn lijstje 'dingen die ik nog moet uitzoeken als ik met pensioen ben gegaan' is ondertussen best wel lang. Ook het lijstje 'archieven waar ik een keer een paar dagen naar toe wil' heeft een respectabele lengte. Na de maatregelen tegen Covid-19 was dat onmogelijk: de archieven gingen dicht, reizen was verboden. Gelukkig heb ik ook nog een respectabel lijstje 'dingen die ik uit moet zoeken en vanuit huis kan doen'.

Mijn activiteiten voor de NGV kwamen ook abrupt tot stilstand: spreekuur, basistraining, presentaties bij andere verenigingen waren allemaal ineens niet meer mogelijk. Het voelt al met al voor mij een beetje als een winterslaap. Wachten tot de Covid voorbij gaat. En zeker anders dan ik me had voorgesteld.

Maar ach, klagen moeten we ook maar niet doen. We zijn hier in het noorden nauwelijks getroffen door Covid-19, goed gezond. En het terugschakelen in tempo heeft volgens mij niet alleen met mijn eigen pensioen te maken en ervaar ik als best wel prettig. Er bleven genoeg dingen over die nuttig en/of aangenaam zijn. Het project Lidmaten Gezocht bleek bijvoorbeeld ineens een tempoversnelling te krijgen. Sommige vrijwilligers waren blij dat ze nog wat te doen hadden, dus leverden in recordtempo de laatste kerspelen op.

Ook een aantal schrijvers kreeg de geest en stuurde allerlei aardige stukken op. Sommigen noemden het de voorjaarsschoonmaak. Ook ikzelf had de tijd een paar artikeltjes te schrijven die ik al lang gepland had. Wel merk ik dat ze eigenlijk allemaal in het 99%-stadium zijn: een bezoek aan het archief is nodig om de laatste controles te doen.

Als ik alles van tevoren had geweten had ik denk ik nog een jaartje doorgewerkt, dan was de overgang wat soepeler verlopen, vermoed ik. Niels Bohr heeft gelijk. Maar ook Johan Cruijff sloeg dus de spijker op zijn kop: "ieder nadeel hep zijn voordeel".

Digitaal toezenden GroninGEN

In de vorige nummers van GroninGEN hebben wij de mogelijkheid genoemd om GroninGEN digitaal te ontvangen. Verscheidene mensen hebben zich aangemeld. Hartelijk bedankt. Desondanks willen wij u deze mogelijkheid wederom onder uw aandacht brengen. Zendt u daartoe een email met uw naam, lidnummer en natuurlijk het te ontvangen e-mailadres naar redactie.ngv.groningen@gmail.com (let op ons nieuwe mailadres). Indien uw e-mailadres wijzigt moet u dat ook aan ons doorgeven zodat wij het kunnen aanpassen. Personen die zich hiervoor aanmelden zullen GroninGEN m.i.v. het eerstkomende nummer digitaal ontvangen.

Namens Bestuur en Redactie,
Klaas Bijsterveld

Van de voorzitter

Eppo van Koldam

De NGV is een enerverende vereniging. Meestal heb ik daarom geen moeite deze rubriek te vullen met enige ontwikkelingen op landelijk niveau en de reactie van ons afdelingsbestuur daarop. Dit keer is alles anders. Ik heb nog eens gekeken in mijn mailbox voorzitter-grn@ngv.nl, het laatste ingekomen bericht is van eind maart en betreft het opheffen van de Dienst Computergenealogie. Wel zijn er nog een aantal digitale nieuwsbrieven verschenen, zodat u ook zelf direct op de hoogte bent gebracht met de ontwikkelingen rond de ICT en met name de nieuwe website. Hoewel ik vrees, dat er toch weer meer hobbels op de weg waren, dan in de laatste Nieuwsbrief ICT van 10 mei jl. aangegeven. We wachten vol spanning af.

In november 2019 heeft het hoofdbestuur de voorgestelde begroting 2020 ingetrokken met de aankondiging, dat een aangepaste begroting zou worden gepresenteerd in de voorjaarsvergadering van de afdelingsafgevaardigden. U zult begrijpen, dat die vergadering geen doorgang heeft gevonden. Ook niet digitaal. We tasten daarom een beetje in het duister wat nu de lijn van het hoofdbestuur is. Er is nog wel een nieuw concept meerjarig beleidsplan verschenen, maar in dat stuk ontbreekt elke financiële onderbouwing en uitwerking. Voorlopig is het dus afwachten.

Ook binnen onze eigen afdeling is het stilletjes. De lezingencyclus in de Groninger Archieven is in maart afgebroken en we moeten vrezen voor een snelle voortzetting. Het lidmatenproject is wat ons betreft voltooid en we zoeken nog naar een nieuw project, waaraan wij als afdeling een bijdrage kunnen leveren. Gelukkig is er dan nog GroninGEN. Wij hebben vorig jaar besloten om per jaar vier afleveringen uit te brengen en dat is gelet op de huidige omstandigheden een goede zet geweest.

Corona en het afdelingsprogramma in 2020

Teijo Doornkamp, Groningen, doornkampt@zonnet.nl

Het afdelingsbestuur is van plan de lezingen in samenwerking met de Groninger Archieven en Stad & Lande, de Basistraining Genealogie en het genealogisch spreekuur in het najaar te gaan hervatten. Het is echter nu nog onduidelijk of en hoe dat kan. Hebt u belangstelling voor één van deze activiteiten dan raden we u aan de websites van de Groninger Archieven en de NGV in de gaten te houden. We zullen ook een nieuwsbrief naar de NGV-leden versturen wanneer we activiteiten kunnen gaan herstarten.

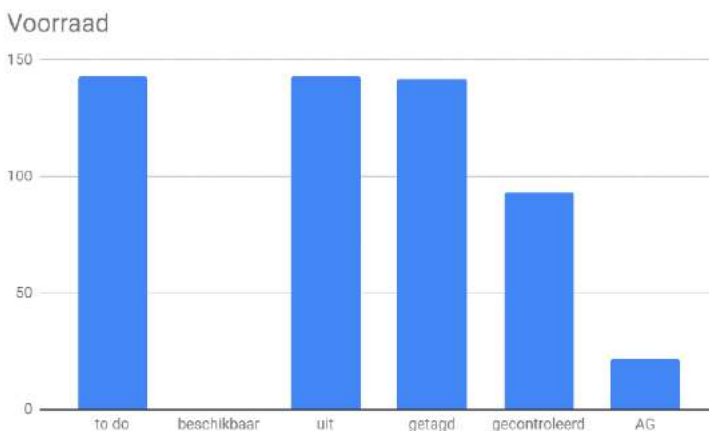
Voor de Basistraining Genealogie hebben we 16 aanmeldingen van het vorig jaar overgehouden. Bij een maximum van 20 deelnemers hebben we dus enige ruimte beschikbaar. Hebt u belangstelling, dan raden we u aan om contact op te nemen met Simon Dallinga (secretaris-GRN@ngv.nl).

Lidmatenproject - 100%

Teijo Doornkamp, Groningen, doornkamp@zonnet.nl

De NGV en de Groninger Archieven doen sinds juli 2019 een MaakGeschiedenis-project om de lidmaatgegevens van de Groninger kerken op te nemen in AlleGroningers. Het werk van de circa 20 vrijwilligers zit erop: 100% van de kerspelen is behandeld.

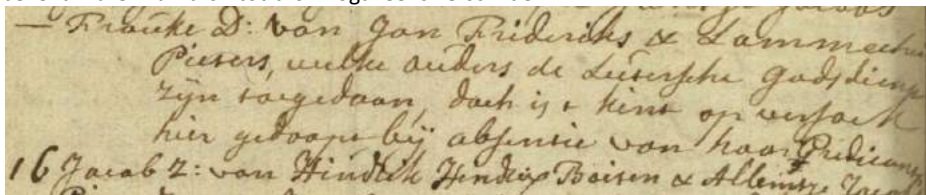
Inmiddels is er al meer behandeld dan lidmatengroningen.nl bevat. Ook de lidmaten van de stad Groningen (1594-1660) en een aanvullend stuk van Saaksum zijn gedaan. De rest van Stad Groningen proberen we geautomatiseerd te laden vanuit de indexen bij de Archieven. De controle van het werk van de vrijwilligers en het laden van de data in AlleGroningers zal nog wel een aantal maanden vragen. Plannen voor vervolgprojecten zijn we aan het maken. Het is fijn dat de NGV ruimte krijgt om de strategische ontwikkeling van AlleGroningers mee te bepalen.

Frouke Jans Duitscher

Albert van der Kaap, Enschede, kaap@kpnmail.nl (met dank aan Klaas Pera en Tom Doornbos)

Genealogisch onderzoek is af en toe een ontmoedigende bezigheid. Dat was bijvoorbeeld het geval toen ik op zoek was naar de (voor)ouders van Frouke Jans Duitscher. Niet omdat die namen niet bekend zouden zijn, dat waren ze zeker, Jan Frideriks en Lammechien Pieters, maar omdat zij geen gestandaardiseerde achternamen hadden en omdat de namen die wel bekend waren van bron tot bron nogal eens verschilden.

Zo is er op verschillende websites betoogd dat bovengenoemde Jan Frideriks dezelfde persoon zou zijn als Jan Friedrich Huckenius. Op zich geen vreemde gedachte, immers zij waren beiden smid, woonden beiden in Veendam, waren beiden de Lutherse godsdienst toegegaan en hadden waarschijnlijk beiden Duitse wortels (van Huckenius is dat zeker).

Toch hoop ik in dit artikel aan te tonen dat zij niet een en dezelfde persoon waren.

Wie was Frouke Jans Duitscher?

Frouke werd, blijkens haar overlijdensakte, geboren op 15 april 1755 in Wildervank. Opvallend is dat zij in Veendam werd gedoopt op 2 september 1759, dus pas ruim vier jaar na haar geboorte. Niet echt gebruik in de Lutherse kerk 'Frouke, dochter van Jan Frideriks en Lammechien Pieters, welke ouders de Luthersche godsdienst zijn toegegaan, doch is 't kind op verzoek hier gedoopt bij absentie van haar Predicant'. Onduidelijk is waarom de Lutherse predikant niet beschikbaar was om te dopen, daar in de periode 1756-1761 Johannes Schieving¹ predikant was in Wildervank (hij hield op 19 april 1761 zijn afscheidsprek in de Nieuwe Kerk in Amsterdam omdat hij was beroepen in Lissabon²).

Frouke trouwde (1) op 21 mei 1786 in Veendam met Willem Wolters Duitscher (Leemborg/Leemburg/Liemborg), gedoopt op 2 maart 1769 in Roswinkel, begraven op 21 maart 1801 in Zuidbroek, zoon van Wolter Jansz en Aaltjen Hansens. Willem was eerder, op 21 november 1773 in Zuidbroek getrouwd met Martje Roelfs Roggen, met wie hij vijf kinderen kreeg.

Frouke trouwde (2) in Zuidbroek op 15 september 1809 met Jan Klaassens (Nieuwkamzool), geboren rond 1746 in Siddeburen, overleden op 24 november 1824 in Zuidbroek.

Jan Klaassens was eerder (1) getrouwd met Trientje Roelfs, met wie hij een dochter had, Wijgertje Jans Nieuwkamzool, geboren op 24 februari 1777 in Noordbroek, getrouwd op 17 september 1825 met Johan Simon Henrich August Nagel (arbeider), geboren op 10 maart 1792 in Distelbruch. Wijgertje was weduwe van Freerk Philips, overleden op 9 december 1809 in Nieuwe Pekela.

Jan trouwde vervolgens (2) met Grietje Andries, met wie hij een zoon kreeg, Andries Jans Nieuwkamzool (kleermaker), geboren op 30 juli 1792 in Zuidbroek en daar overleden op 2 november 1843.

Van Frouke Jans en Willem Wolters is weinig bekend. Wij weten dat zij op 2 mei 1788 van Tietje Cornelis en haar man Jan Menses een behuizing met de huisplaats en tuin kopen, zijnde de grond van zijlvest Eppo Aalders Edzes, aan wie 3 gld. en 10 st. aan huur betaald moest worden, te Uiterburen tussen Noordbroek en Zuidbroek.³ Frouwe Jans Duitscher stierf op 30 mei 1843 in Zuidbroek.

Volle zussen, halfzussen en een broer van Frouke Jans

Zoekend naar informatie over de ouders van Frouke stuitte ik op een tweetal huwelijkscontracten van een Geertruid Jans. Het ene dateert van 25 maart 1773, het tweede van 23 oktober 1788, beide opgemaakt in Noordbroek.

Het eerste contract heeft betrekking op het huwelijk van Geertruid met Derk Tonnis/Teunis. Er is sprake van een vader, Jan Freriks en van een stiefmoeder, Marieke Moris. Verder wordt Engel(tje) Jans een volle zuster van Geertruid genoemd. Daarnaast heeft Geertruid vijf halfzusters, Jeltje, Geesjen, Jantje, Trijntje en Frouke Jans en dan is er nog een halfbroer Pieter Jans.

Zus Geertruid Jans

Geertruid Jans, geboren in Veendam, trouwde (1) op 25 maart 1773 (huwelijkscontract 25 maart 1773 in Noordbroek⁴) in de kerk in Noordbroek met Derk Tonnis/Teunis Houwink, weduwnaar van Moeder Remkes, gedoopt op 8 februari 1733 in Westerlee, overleden voor 4 maart 1788, zoon van Tonnis Hindriks Houwing en Martien Derks. Zij woonden op het Zuiderveen.

Geertruid trouwde (2) op 28 september 1788 (huwelijkscontract 23 oktober 1788⁵) in Oostwold met Hinderk Jans van Oostwold.

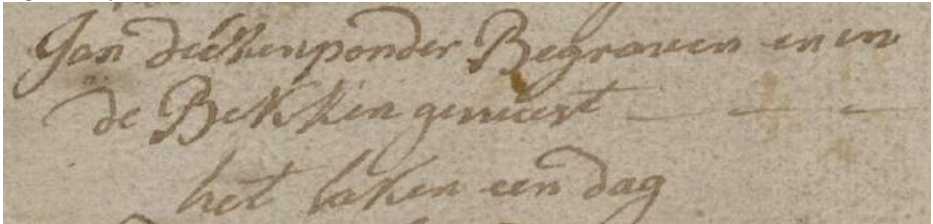
Het tweede contract is opgesteld vanwege het huwelijk van Geertruid met Hinderk Jans. Hierin is alleen sprake van een vader, Jan Frijdriks, een moeder wordt niet genoemd. In dit contract duiken opnieuw de namen op van halfzussen. Frouwe is inmiddels (in 1786) getrouwd met Willem Wolters en Jeltje Jans (overleden in 1806) met Hinderk Harms Snijder, overleden in 1813 (zij hadden in ieder geval een dochter Lammechijn, gedoopt op 20 december 1789).

Trijntje Jans is, zo blijkt uit een akte van 16 april 1792⁶ waarin de erfgenamen van Jan Frijdriks Smit een hut en tuin aan het Oosterdiep bij de til in Veendam verkopen, op 6 mei 1787 getrouwd met Frerik Karsjens/Freerk Karsjes/Freerk Karsiens (Zaadhof) uit Aurich, overleden op 20 april 1837 in Beerta. Volgens de overlijdensakte van Trijntje (die in sommige aktes ook Trijntje Jans Smit wordt genoemd) is zij op 12 juli 1835 in Beerta overleden. Zij zou toen tachtig jaar zijn geweest. Dat lijkt echter niet erg waarschijnlijk aangezien haar zus Frouke, blijkens haar overlijdensakte, werd geboren op 15 april 1755. Mogelijk hebben de aangevers een slag geslagen naar haar leeftijd. Verder is het vreemd dat Frouke in Wildervank is geboren en Trijntje, volgens haar overlijdensakte, in Duitsland. Mogelijk hebben de burens die haar dood kwamen aangeven automatisch aangenomen dat Trijntje, net als haar man, uit Duitsland kwam. Trijntje en Frerik hadden in ieder geval drie kinderen, Lammechien, Hendrikje en Karsien.

Een andere halfzus was Jantien Jans, overleden op 4 januari 1832 in Winschoten. Zij trouwde in 1786 met Harm Johannes Winters (kleermaker), geboren op 3 juni 1759 in Winschoten, overleden op 24 november 1818 in Winschoten, zoon van Johannes Winters en Lutgerd Harms

Hofman. Uit dit huwelijk Johannes Harms Winters (kleermaker), geboren in 1788 in Winschoten, overleden op 10 november 1872 in Winschoten, Lammechijn Winters, geboren op 29 mei 1791 in Winschoten en Lutgertien Winters, geboren op 7 april 1793 in Winschoten.

Geesje Jans, geboren na 21 februari 1750 in Veendam, overleden in Scheemda, ging op 18 april 1784 in ondertrouw met Jan Geerts (Duzenponder) (arbeider), geboren in Bellingwolde en begraven op 23 november 1796 in Winschoten.

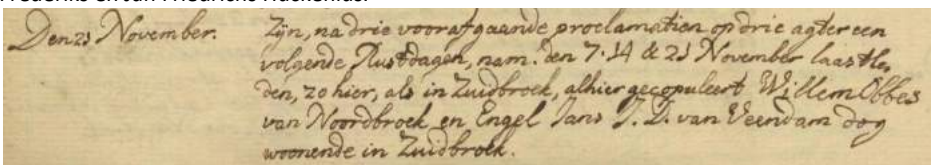
Net als andere zussen kreeg ook Geesje een dochter die de naam Lammechien kreeg en in 1792 geboren werd. Zes jaar eerder was haar broer Jan Jans Smit (boerenknecht, tapper) geboren, gedoopt op 28 augustus 1786 in Nieuw-Beerta, overleden op 21 december 1836 in Oostwolderhamrik (Nieuwolda). Hij trouwde op 16 december 1824 in Nieuwolda met Jantje Lukas Pak (boerenmeid), geboren op 29 april 1797 in Nieuwe Pekela, overleden op 29 augustus 1855 in Oostwolderhamrik, dochter van Lukas Roelfs Pak (arbeider) en Geessien Jans. Jantje was weduwe van Hindrik Jaspers Zuidhof.

De akte van 16 april 1792⁶

Op die datum verkopen de erfgenamen van Jan Frijdriks Smit een hut en tuin aan het Oosterdiep bij de til in Veendam aan Pieter Cornelis Hasewinkel. Deze erfgenamen zijn Hindrik Harms (echtgenoot van Jeltje Jans), met last van Willem Wolters (echtgenoot van Frouke Jans), Hindrik Jans (echtgenoot van Geertruid Jans), Harm Johannes Winters (echtgenoot van Jantien Jans), Pieter Jans, Jan Geerts (echtgenoot van Geesjen Jans) en Freerk Karsjes (echtgenoot van Trijntje Jans).

Zus Engeltje Jans

En dan is er de enige volle zus van Geertruid, Engeltje Jans en het is deze zus die de sleutel vormt tot het oplossen van het probleem van het al dan niet één persoon zijn van Jan Frederiks en Jan Friedrichs Huckenius.

Engeltje Jans liet op 19 november 1779 een huwelijkscontract⁷ opstellen en twee dagen later, op 21 november, trouwde zij in Noordbroek met Willem Obbes. Willem was eerder getrouwd met Trijntje Alberts met wie hij drie kinderen kreeg, onder wie Obbo Willems, getrouwd met Grietje Jans, en Albert Willems.

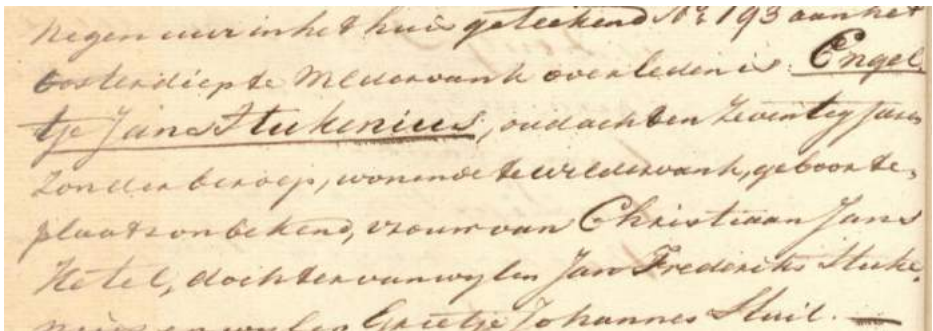
In dit huwelijkscontact worden Jan Friderick als vader en Grietje Jans (overleden) als moeder genoemd. Ook haar zus Geertruid en de halfzussen Jeltje, Jantje, Trijntje en de halfbroer Pieter

worden genoemd. Engel en Willem kregen een dochter, Trijntje, gedoopt op 13 augustus 1780 in Noordbroek.

Even dacht ik, dus toch. Jan Frederiks en Jan Friedrich Huckenius zijn toch één en dezelfde persoon. Beiden zijn getrouwd met een Grietje Jans en beiden hebben een dochter die Engeltje heet. Dat kon geen toeval zijn en toch lijkt het erop dat dat wel het geval is.

Engeltje Jans 2

Engeltje Jans 2 was een dochter van Jan Friedrich Huckenius en Grietje Jans (Stuit), dochter van Jannes Stoet en Engel Harmens. Engeltje trouwde op 14 augustus 1774 (op 31 juli en 7 augustus werd het huwelijk geproclameerd) met Christiaan/Kristiaan Jans Ketel (Ketelaar), gedoopt op 13 oktober 1754 en overleden op 22 februari 1838 in Wildervank, zoon van Jan Christiaans en Anna Elerus. Zij stierf op 11 januari 1828 en is volgens haar overlijdensakte geboren rond 1749. Engeltje en Christiaan hadden een dochter, Grietje, gedoopt op 4 september 1774 in Veendam en een zoon Jan, gedoopt op 25 mei 1777 in Wildervank.

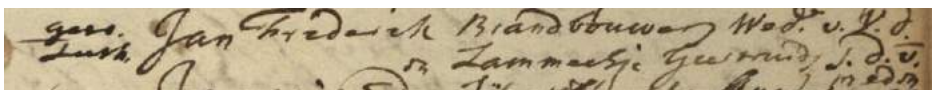

Regen over in het kerkhof te Wildervank op 22 Febr. 1838 aan het
Grootendiepe de Meester van k overleden is. Engel
tje Jans Stuckers, oudachtien Jaar, dochter van
Zonnes beroep, wonende te Wildervank, geboren te
plaats onbekend, vrouw van Christiaan Jans
Ketel, dochter van wijlen Jan Fredericks Stucke-
r en wijlen Grietje Johannes Stuit.

Omdat Engeltje 2 in 1774 trouwde met Christiaan Jans Ketel, die in 1838 als weduwnaar van Engeltje stierf, kan zij niet dezelfde persoon zijn als de Engeltje die in 1779 trouwde met Willem Obbes.

Jan Frideriks (Brandbouwer)

Jan Frederick van Veendam wordt Brandbouwer genoemd als hij op 21 februari 1750 in Veendam (Luthers) trouwt met Lammechje Geertruids⁸ van Meeden. De naam Brandbouwer is op internet niet te vinden, maar het ligt voor de hand te vermoeden dat hij die naam te danken had aan het feit dat zijn beroep smid was. Een beroep waarbij het levend houden van een vuur essentieel was.

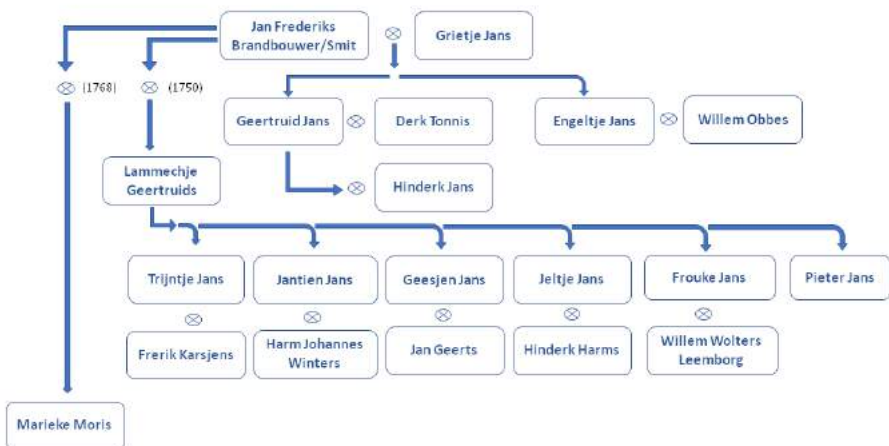
gese. Jan Friderick Brandbouwer Wed. v. J. d.
Luth. Lammechje Geertruids J. d. v.

Uit bovenstaande mogen we voorts concluderen dat Lammechje Geertruids, die overleed voor 16 oktober 1768, dezelfde persoon is als Lammechien Pieters, de moeder van Frouke Jans Duitscher.

Dat lijkt niet onlogisch als we naar een akte van 28 maart 1750⁹ kijken. De datum maakt het mogelijk, Jan en Lammechien trouwden immers op 21 februari 1750. Bovendien, de eerste dochter van Frouke heette Lammechien, de tweede Geertruid:

Jan Evers is schuldig aan de smid Jan Frederix [Jan Fridrik] en Lammichjen Peters Ehel. wegens geleverd ijzerwerk voor zijn nieuwe schip, dat hij onlangs heeft gekocht van Geert Gosses volgens een verzegeling van 16 maart 1750, de somma van 203 Car. gld. 3 stvr., te betalen in drie gelijke termijnen, waarvan de eerste termijn is betaald door Jan Evers zelf, de twee volgende termijnen, groot 135 gld. 8 stvr., zijn betaald door Jacob Evers en Annichjen Geerts Ehel., die het weer ontvangen (heeft) van Jan Evers in twee termijnen op 28 maart 1751 en 1752 telkens de helft. Getuigen: Leonart Roelfs [Leendert Roelfs] en Geert Gosses. In de marge: betaalt.

Toen hij met Lammechien trouwde was hij weduwnaar. We weten nu dat zijn eerste vrouw Grietje Jans heette en dat hij met haar twee kinderen kreeg, Geertruid en Engeltje.¹⁰ Hij trouwde een derde keer, 3^e proclamatie op 16 oktober 1768 te Veendam, met Marieke Moris, dochter van Moris Jans en Aaltjen Roelfs. Ook voor Marieke was het het derde huwelijk. Zij was de weduwe van Berent Jans (Ruiter) van Meeden met wie zij op 23 maart 1755 in Veendam trouwde. Zij was weduwe van Jan Hindrix van Meeden met wie zij (als Anje) op 12 mei 1737 in Veendam was getrouwd.

Jan Friedrich Huckenius

Het blijft merkwaardig, twee mannen met nagenoeg dezelfde namen, hetzelfde beroep, dezelfde godsdienst met een, vermoedelijk Lutherse achtergrond in een, relatief, kleine gemeenschap als Veendam die toch niet één en dezelfde persoon zijn.

Ik ben overigens niet de eerste die dit beweert. Jaren geleden al betoogde Leen Lamain dat de handtekening van beiden niet overeen komt.

Ik sluit dit artikel af met een aantal vermeldingen van Jan Frederiks en zijn vrouw Grietje Jans.⁹

1. Op 2 mei 1740 verkoopt Anna Willems aan *'Jan Frederik [Johann Frederik] en zijn bruid Grietien Jans een huis en tuin, met alle bomagie, plantagie en t' geen daerin en om eerd en nagelvast bevonden wort, gelegen op No. 7 in Wildervank op de grond van Hr. Hoofman A. Trip aan wie mede de grondpacht van 4 gld. 1 stvr. 4 pl. en het geschenk door kopers betaald moeten worden, en zo vervolgens jaarlijks. Zwetten ten noorden Lammert Tammes, ten oosten de weg, ten zuiden Hindr. Antoni en ten westen de scheidsloot. De koopsom bedraagt 350 Car. gld. Reeds betaald is 50 gld. Jaarlijks wordt 50 gld. afgelost of meer naar kopers welgevallen. Over het onbetaalde wordt 5 % huur betaald. Getuigen: Arent Aijses [Arent Aijsses] en Jan Sijwers [Jan Sijwerts collectur] collector.'*
2. Op 2 mei 1743 verkopen *'Jan Geerts Das [Jan Geers Das] en huisvr. Regina Alberts aan Jan Fredrik [Jan Fridrik] en Grietien Jans Ehel. een huis en tuin, met alle bomagie, plantagie en t' geen daerin en om eerd en nagelvast bevonden wort, staande nabij het beneden verlaat in Veendam, op de grond van Mejuffr. Werumeus aan wie mede de grondpacht van jaarlijks 5 Car. gld. 5 stvr. door kopers moet worden betaald, echter het geschenk en brievengeld zal half en half zijn. Zwetten ten noorden Hindr. Albers, ten oosten de weg, ten zuiden Claes Derx en ten westen Juffr. Werumeus. Aanvaarding is per direct. De koopsom bedraagt 240 Car. gld. en een ducaton voor verkopers vrouw en een daalder voor verkopers kind. Reeds betaald is 50 gld. met de ducaton en de daalder. Jaarlijks wordt 30 gld. afgelost en over het onbetaalde wordt jaarlijks de behoorlijke rente van 5 % betaald, op mei 1744 en zo vervolgens.'*
3. Op 29 september 1743 lenen *'Jan Frederik [Jan Fridrik] en huisvr. Grietien Jans van moeder Geertruijt Jans 200 Car. gld. De rente bedraagt jaarlijks 5 %, de eerste keer te betalen op 1 mei 1744 en vervolgens jaarlijks op dezelfde dag.'*
4. Op 14 juli 1744 verkopen *'Jan Friderix [Jan Fridrik Smit] en Greetjen Jans aan Anna Willems een huis en tuin, met alle bomagie, plantagie en t' geen daerin en om eerd en nagelvast is, gelegen op No. 7 in Wildervank op de grond van Hr. hoofdman A. Trip aan wie verkoper nog een jaar grondpacht op mei 1744 verschenen zal moeten betalen. Zwetten ten noorden Lammert Tammes, ten oosten de weg, ten zuiden Hendrik Antonij's weduwe en ten westen de scheidsloot. De koopsom bedraagt 240 Car. gld. Op mei 1744 is reeds 100 gld. betaald en op mei 1745 wordt wederom 100 gld. betaald en op mei 1746 de overige 40 gld. Over de 140 gld. wordt alle jaren 5 % huur betaald. Getuigen: Hendrik Jans en Jan Evers.'*

Noten:

- 1- Naamrol der predikanten, in de gemeentens, de Onveranderde Augburgsche Geloofs-beleidenisse toegedaan, door Christiaan van Essen, 1777.
- 2- De Maandelykse Nederlandsche Mercurius, Volume 10, april 1761, p. 147.
- 3- Notariële Archieven Zuidbroek 1602-1811, bewerking door S.H. Abels en T.K.J. Wagenaar, 2009.
- 4- Toegang 731, Inventaris van de archieven van gerechten in het Oldambt, inv. nr. 7201.
- 5- Toegang 731, Inventaris van de archieven van gerechten in het Oldambt, inv. nr. 7203.
- 6- Notariële Archieven Veendam 1657-1811, bewerking door S.H. Abels en T.K.J. Wagenaar, 2006.
- 7- Zie noot 4.
- 8- Bijzonder, een vrouw als patroniem!
- 9- Notariële Archieven Wildervank 1687-1811, bewerking door J.H. Boon en R.K. Middel, 2012.
- 10- Misschien loont het de moeite nog eens te kijken in het Groningsarchief waar drie stukken liggen uit 1750 die betrekking hebben op een Jan Frederiks Smith te Veendam: Toegang 731, Inventaris van de archieven van gerechten in het Oldambt, inv. nr. 113, beschikkingen over de verdeling tussen schuldeisers van de opbrengst van vrijwillige en executoriale verkopeningen.

Blanco Verjaardags- kalender

MAAK EEN GEPERSONALISEERDE KALENDER
DOOR UW EIGEN FOTO OF TEKENING TE PLAKKEN

Januari

1	16
2	17
3	18
4	19
5	20
6	21
7	22
8	23
9	24
10	25
11	26
12	27
13	28
14	29
15	30
	31

PLAK HIER

Januari

1	16
2	17
3	18
4	19
5	20
6	21
7	22
8	23
9	24
10	25
11	26
12	27
13	28
14	29
15	30
	31

vanaf

5,-

OOK EIGEN ONTWERPEN KALENDERS KUNNEN GEPRINT
EN VOORZIEN WORDEN VAN EEN KALENDERSYSTEEM

COPYRIGHT!

www.copyright.nl

Valentinus Cabelus¹

Abraham van der Laan, Heiloo

Inleiding

Voor de inleiding verwijs ik naar GroninGEN januari 2017, jaargang 24 nr. 1.

Uitgangspunt voor deze genealogie, is de vermelding van Duinkerken, over: CABELUS, Valentinus (Stolpensius- Pomeranus), geb. 1594, ov. Loppersum 1633. Schoolmeester te Scheemda 1619, Prov. Syn. 1620: "vann dem classe int Oldampt recommendieret unnde thoe Loppersum promovieret", p. Loppersum 1620- ov.

Valentinus Cabelus blijkt gehuwd te zijn geweest, zeker één dochter te hebben gehad en zwager van Franciscus Georgi [Noordendorp²] te zijn geweest, maar dit wordt niet in Duinkerken vermeld.

Aanvulling op Duinkerken:

Franciscus Georgi [Noordendorp] blijkt uit de gegevens hieronder dus eerder gehuwd te zijn geweest, dan alleen het huwelijk met Geesjen Sigers zoals Duinkerken heeft vermeld.

Genealogie³

- I Valentinus Cabelus, geb. Stolp (Pommeren, nu Slupsk in Polen) 1594, schoolmeester te Scheemda, predikant te Loppersum 1618 - ov., overl. Loppersum kort voor 8 juli 1633⁴, tr. Emden 2 maart 1616 Elijsabeth Wentlants (Wendelens), overl. 4^e kwartaal 1659⁵, dochter van Joachimi Wentlants (Wendlandus), o.a. predikant Emden 1614 - ov. 1619, en N.N.

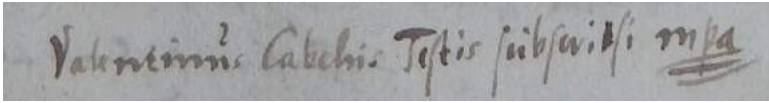
Voor hij benoemd werd tot predikant te Loppersum studeerde hij in Frankfurt an der Oder (1608) en Wittenberg (1612). Hij had ook connecties in Magdeburg, waar in 1612 een vers van hem in druk verscheen.

Der Christen Leben und Sterben: Auß dem 14. Cap. v. 7. 8. der Epistel S. Pauli an die Römer: Unser keiner Lebet ihm selber/ Und keiner Stirbet ihm selber/ [et]c. : Bey der LeichBegängnüß/ Der ... Matronen/ Annen Mauritzin/ Deß ... Herrn Johan Martin Alemans/ Eltisten/ und/ pro tempore, regierenden und Worthaltenden Bürgermeisters der Alten Stad Magdeburg/ [et]c. Hertzlieben gewesenen HaußFrawen/ Sehlicher Gedächtnüß: Welche den 2. Decemb: deß 1611. Jahrs ... eingeschlaffen/ und ... den 5. Decemb: ... ins Ruhebettlein versetzt: / Gestellet/ Durch M. Johannem Nesnerum, Pfarrern der Kirchen zu S. Johannis/ in Magdeburg.

Gedruckt zu Magdeburg/ Durch Andream Betzeln/ Wohnhafftig in der Marckstrassen/ zum Weissen Lamb. Anno Christi M. DC. XII.

Onder nummer XIII vinden we een bijdrage van Valentino Cabeli Pom.

Daarna vinden we hem als schoolmeester te Scheemda, waar hij regelmatig verzegelingen ondertekende van 22 november 1614 tot 18 augustus 1618⁶.

Ondertekening akte van 14 november 1615

Trouwboek Emden: 2 maart 1616 Valentinus Cabelus und Elisabeth Joachimi Wentlants predigers deser gemeente dochter.

30 september 1622⁷ Op dato hebben d' h.h. scholarchen volgens haere instructie tot de conrectoraet vacerende door de doot Wilhelmi Walraven opgesteld ende genomineert Valentinum Cabelum prediger toe Loppersum, N. Guldenium precepteur der here van Dona ende Nicolaum Lutma, uith welke opgestelde personen op der voors. heren scholarchen advijs tot een conrector gekoren de voornoemde Valentinus Cabelus, ende voorts geordonneert dat denselven de vocatie in behoorlike forma toegeschicket zal worden.

29 november 1622⁷ Hebben d' h.h. Borgemrn. ende Raedt verstaen zijnde dat Valentinus Cabelus de offereerde vocatie niet accepteert, tot een conrectorom geeligeert dn. Christophorum Guldenium Regiomontanum Borussumaende omme denselven t' introduceren gecommitteert den ra. Rodolff Wicheringhe ende secretarium Winshemium.

31 maart 1625⁸ Valentinus Cabelus pastor tho Loppersum heeft voorgesteld, hoe dat jonker Roleff d' Mepsche hem heeft gerefereerd, dat Sicco Tammens de jonker in Bartholomei huis heeft van de boven kamer op de kleine kamer vorderen laten, waarop ook Wiltet Louwens was gevolgd, en hebben van de jonker begeert, dat hij Abelum Leonis te Loppersum wilde laten predigen, waarop de jonker hem geantwoord had, dat zulks voor ditmaal niet kon geschieden, omdat het noch te vroeg was na het overlijden van s. Joachimi, waarmee Sicko Tammens tevreden was.

Wiltet Louwens echter was met ongepaste woorden uit gevaren tegen de jonker en onder anderen gezegd, dat Valentinus de jonker had beloofd 80 dal. dat hij zou aanhouden om in s. Joachimi Sorij plaats bevorderd te worden, welke de jonker ook genegen was te doen, daarop dan Valentino ook zeer hoog heeft "angelegen", zo heeft Valentinus van de deputaten begeert, dat uit de classis midden twee predigers mochten naar Wiltet Louwens gezonden worden, om hem te vragen of hij de woorden wilde bevestigen.

30 juni 1625⁸ Valentinus klaagt weer over Abelus die probeert om tegen alle geestelijke en wereldlijke rechten pastor te worden in s. Joachimi plaats. Hij wil twee broeders uit de classis gekozen hebben die aan de gemeente en caspellieden een aantal vragen moeten stellen.

O.a. of hij niet, als de collatoren het goed vinden, bevorderd moet worden naar s. pastor Joachimi plaats. Hierop verklaart de classis dat het nodig is om een request aan de collatoren van de kerk te Loppersum te zenden, opdat alles ordentelijk mag toegaan.

8 november 1625⁸ Het examen met Abelo is geeindigd en hem is de eed door de sijnode gemaakt voorgelezen, welke hij heeft ondertekend, waarmee hij als lid van de classis is aangenomen. Bernardus Conradi te Leermens en Valentinus Cabelus te Loppersum zijn gekozen om hem Abelum Leonis aankomende zondag te introduceren.

6 maart 1632⁹ In saken des E. pastoir Valentini Cabeli verdaget hebbende den Erentv.

Diderich van Rensen als redger, mit oick den E. Franciscum Georgij pastoir toe Tijamsweer

om exhibitie van voors. Francisci ende sijn huisvr. hilixcontracten, Rensen per Ant. Regneri entkennende die te hebben, oick Jodoci a Cleve wegen die pastoir tho Tijamsweer copia vande versochte hilixcontracten aenden impt. praesenterende, mits dat hij van desselven voorworden, gelijk mede copia geniete, kennen die h.h. hooftmannen rechts wegen dat opgl. pastor Franciscus die copia sal aenden impt. geven, ende so hij wederom copia vanden selven begeert, sal deswegen hem moeten laten citeren.

8 juli 1633⁸ Albertus Jullens was namens de collatoren, kerkvoogden en ingezetenen van Loppersum verschenen om te klagen over de sloffe waarneming van de kerkdienst in plaats van de overleden pastor V. Cabeli, waardoor de gemeente verschillende keren van het Goddelijke woord was beroofd en de weduwe in sinistere verdenking gebracht wordt, met verzoek om een remedie te willen vinden. De classis zal een hierop orde stellen.

Ook verschenen Johannes Cleves schoolmeester te Loppersum, welke wel in plaats van de verstorvene de plaats wil waarnemen, maar de classis vindt dit verzoek niet acceptabel als strijdende tegen sijnodale en classicale resolutien.

24 oktober 1633⁸ De weduwe van zal. Valentin Cabelio verzocht om haar behulpzaam te zijn om een recompens te mogen genieten van de collatoren, kerkvoogden en ingezetenen van Loppersum, omdat haar zal. man tegen de winter te Loppersum gekomen en voor de bediening niets heeft genoten en ook de bedroefde toestand van haar zal. man die in een lange krankheid heeft gelegen.

Hierop heeft de classis besloten dat Lambertus Henricides en Antonius Leorius neffens haar zwager Franciscum (= Franciscus Georgij [Noordendorp]), zich zullen vervoegen op de rekendag bij de aanwezige pastor en kerkvoogden om de zaak te bepleiten, mocht haar het verzoek geweigerd worden.

Elisabet Wendelens¹⁰ wed. van wijlen Valentinus Cabelius gewesene pastoor tot Loppersum is bij provinciale resolutie vanden 8 martij 1650 een appointment van twee ende vijftich car. gulden jaerlijcx toe gelecht, daerbeneffens noch bij resol. vanden 15 novemb. 1650 verbeterd met gelijcke twee ende vijftich car. gulden die haer anvanck sullen nemen met den 1 octob. dienvolgens haer betaelt vierende negentich car. gulden soven bb. str. 5 pl. t' samen op den laesten martij 1651 verschenen, blijckende bij distincte resolutien, item ordonnan. ende quitancien met attestatien met 94-7-5.

Elijsabet, Valentini Cabeli wed. in Loppersum drie kwartalen op den laesten dec. 1659 verschenen, waarmede dit selve comt te cesserem, dewijle sij overleden is, bet. 93-15-0⁵.

Uit dit huwelijk (willekeurige volgorde):

- 1 Catharina Cabelus (Cabeli), begr. Loppersum 29 september 1668¹¹, (o)tr. Emden 29 augustus 1646 Gregorius Kekerbaert, afk. van Dantzic, redger, overl. voor 29 september 1668.

Huw. raadhuus Emden: 29 augustus 1646 Greiger Kekerbaert von Dantzic und Catharina weil. Valentini Cabelij fūrgewesenen pastoris zu Lopperssumb in Grönningerlandt tochter, testes Thiman Folquerts und Hero Gerlaci Boijen.

3 juli 1669¹² In saeken Tonnis Jansen als voormunt contenderende tegens E. pastoor Bras tot Loppersum om als sibbe voget en Tobias Hendricx als vremdbde voget an te sweren over wijlen redger Kekenbaert nagelatene kindt bij Catharina geprocreeert, hebben d' h.h. lieutenant en hooftmannen na verhoor van partijen den pastoor hijr van geexcuseert en Tobias Hindricx den eed laten doen.

8 februari 1670¹³ Op het ingediende request bij Tonnis Jans, Tobias Hendriks ende Jan Siabbes respectie voormondt en voogden over wilen redger Kekebaerts dochter geteijckent, hebben de h.h. lieutenant ende hooftmannen, deselve geauthoriseert, om haer pupillen huijs staende tot Loppersum te verkopen.

Uit dit huwelijk (alleen de vader wordt genoemd):

- a Eernst Kekerbaert, ged. Loppersum 16 januari 1648.
- b Valentinus Kekerbaert, ged. Loppersum 22 juli 1649.
- c Anna Elijsabeth Kekerbaert, ged. Loppersum 28 juni 1657, tr. 1^e Groningen 29 april 1674 Willem Fockens [Emmelkamp], van Eext (Dr.), overl. voor 21 april 1676, tr. 2^e Groningen (voor haar Arent Hindricks als neve) 21 april 1676 Tiallinck Berents.

Uit het eerste huwelijk:

- aa Catharina Emmelkamp, geb. Pluimersgang, ged. Groningen 22 april 1675, vader Willem Emmelkamp.

Uit het tweede huwelijk:

- ab Albert Tiallincks, geb. Gelkingestraat, ged. Groningen 31 december 1676.
- ac Jacobus Tiallincks, geb. Herestraat, ged. Groningen 19 december 1680.
- ad Wilhelmus Tiallincks, geb. Herestraat, ged. Groningen 8 maart 1684.

- 2 Judith Cabeli (Cabelus), overl. juli 1669.

20 februari 1660¹⁴ Request van de vader en moederlose dochter Valentini Cabeli in levende pastor tot Loppersum om een iaerlijx appointment, alsoo sij in haer sinnen is gekrencken ende geen middelen heeft te leven.

1 september 1669¹⁵ Art. 6 is van dn. fratre Brass bij occasie voorgesteld dat Judith Cabeli, dochter van Valent. Cabeli is verstorven in julio.

Literatuur:

Oostvrieschlandts Kerkelyke Geschiedenisse etc. door Eduard Meiners, predikant te Emden, tweede deel, te Groningen, by Harmannus Spoormaker en Laurens Groenewout, boekverkopers, 1739.

Hierin op p. 435-437 de levensbeschrijving van Joachimus Wendlandus, door Meiners overgenomen uit de Catechesis Heidelbergensis etc. accesserunt quaedam historica de vita et morte auctoris, uitgegeven door zijn schoonzoon Valentino Cabelo, Bremen, 1623.

Noten:

- 1- Aanvullingen en correcties op Duinkerken, IX.
- 2- P.J.C. Elema, "Genealogie Noordendorp", (in bewerking).
- 3- Met dank aan Petronella J.C. Elema te Groningen en Klaas Bijsterveld te Sauwerd.
- 4- GDW [2310] en Corpus Roemeling onder Groningen - Loppersum (corpusroemeling.nl).
- 5- GrA, Statenarchief (SA) [1], inv.nr. 2399 (jaar 1659/1660).
- 6- GrA, RA Oldambt [731], inv.nr. 7214 en 7215.
- 7- GrA, Stadsbestuur van Groningen [1605], inv.nr. 3.
- 8- GrA, Classis Loppersum [176], inv.nr. 1.
- 9- GrA, HJK [136], inv.nr. 863.
- 10- GrA, Statenarchief (SA) [1], inv.nr. 2381 (rekeningen kloostergoederen uitgaven 1650/1651).
- 11- GDW [2319].
- 12- GrA, HJK [136], inv.nr. 898.
- 13- GrA, HJK [136], inv.nr. 899.
- 14- GrA, Statenarchief, (SA) [1], inv.nr. 13, no. 31.
- 15- GrA, Classis Loppersum [176], inv.nr. 3.

Tot slaaf gemaakt: Albert Mennes¹

Petronella J.C. Elema, Groningen

In de winter van 1719 diende een bezorgde moeder een rekest bij het stadsbestuur van Groningen in...

Op de requeste van Tietien Nannes getrouwt an Menno Alberts, hoe dat haar soon Albert Mennes met de schipper Marten Prins van Amsterdam na Bordeaux voor kocksmaat zijnde gevaaren, den 13 juni 1718 door een Algierse roover is genomen en tot Algiers opgebracht, en voor slave is verkoght, en doordien gem. haar soon geeren uijt die slavernie verlost soude sijn, en daartoe goede apparentie is soo wanneer de somma an f 600 tot losgeldt wierde opgebracht, dogh nademaal suppliante onmagtigh is om dese penningen te konnen opbrengen, versoghte op het oodtmoedighste dat Haar Ed. Mog. haar gelieven te permitteren om een collecte te mogen doen, en daartoe autorisatie te verleenen tot bekominge van gem. somma.

Gehoordt 't rapport van de secret. Van Swinderen hebben B & R de remonstrante gepermitteert om een collecte te mogen doen, en de raadsheer Laman versoght en gecommitteert om de maniere hoe te reguleren.²

Een samenvatting is vermoedelijk niet eens nodig... het schip waarop haar toen zestienjarige zoon als kocksmaat voer was acht maanden geleden gekaapt en hij was in Algiers verhandeld als slaaf. Zij wist inmiddels dat hij voor f 600 kon worden vrijgekocht. Mocht zij een collecte houden? Dat werd toegestaan, vrij uitzonderlijk trouwens, want de meeste verzoeken om te mogen collecteren werden afgewezen. Maar een Groningse jongen aan de heidenen overgeleverd, dat ging kennelijk te ver.

Uit een boek over de zeevaart van Algerije uit 1869 blijkt dat kaperij vaker voorkwam. In dit boek staat een korte (Franstalige) verklaring van de schipper Prins uit maart 1719: was hij toen al vrij?³ In vertaling komt het neer op het volgende, d.d. 17 maart 1719:

De kapitein Martin Prins, Hollander, verklaart dat hij van Amsterdam naar Bordeaux voer met zijn fluitschip de *Jean* [de Jan?] toen hij op 13 juni 1718 door een Algerijns karveel werd buitgemaakt, 9 mijl [een *lieue* zou drie zeemijlen zijn] van Onessant, dichtbij Brest.

Ik vermoed dat Marten Prins een Veenkoloniale schipper was, maar ik heb geen diepgaand onderzoek naar hem ingesteld.

Opvallend is trouwens dat Tietje volgens haar opgave in 1719 gewoon gehuwd was met Menno Alberts (de vader van haar zoon, zie onderstaande genealogische aantekeningen) maar dat deze zich hier niet mee bemoeide. Had hij er geen vertrouwen in? Vond hij het niet nodig? Was hij oud en ziek? Ik vermoed het laatste, want in 1720 was hij al overleden. B & R wezen raadsheer Laman aan om een en ander in goede banen te leiden, maar die liet het er klaarblijkelijk lelijk bij zitten. Drie maanden later kwam Tietje weer terug, met schamele resultaten.

Ter vergaderinge zijnde gelezen de ingediende requeste van Tietjen Nannes alhier geboortigh, remonstrerende dat ingevolge raads apostille van autorisatie den 22 febr. jongst an haar verleend in dese stad een ommegank hadde gedaan ... welke collecte niet

meerder hadde aangebragt dan *f* 260 en de somma van *f* 600 werd vereischt, so dat haar ed. mog. verdere appui en assistentie imploreerde, dewijl wegens armoede buiten staat was de overige penningen te kunnen fourneren; hebbende B & R suppliant gepermitteerd alsnogh een collecte met assistentie van een diacon dienaar met een geslotene busse te doen, en haar te mogen adresseren an de hoofden der familien ('t geen volgens bekomene informatien bevorens is genegligeerd geweest, en also veele menschen onkundigh zijn geweest van de gedane collectes) wanneer niet twijfelen, of een jegelijk die behoorlijke advertentie van dese autorisatie sal werden gegeven, sal met compassie zijn aangedaan om verdere liberaliteit te oeffenen ... daar dese soorte van chariteit seer in't particulier in de goddelijke wetten werd gerecommandeerd, de stukken en bewijzen door de suppliant overgegeven zijn ge-examineerd, en alles conform de waarheid bevonden, en de penningen op de secuirste manier sullen werden geremitteerd ter plaatse daar't behoord.⁴

Zij mocht dus nogmaals collecteren, maar nu onder andere omstandigheden. Tietje kreeg ditmaal formeel bijstand van een dienaar van de diakenen, ze zullen zich richten tot de gezinshoofden (wat de eerste keer niet gebeurd was) en ze kreeg een paar vrome aanbevelingen mee, overigens zonder dat de stad zelf een bijdrage leverde. En ze mocht ook een collectebus laten ophangen op een locatie waar schippers kwamen 'ten huise van de schrijver Hutma een diaconie bus te hangen, of iemand van de an of afvarende schipperen mochte zijn die een liberale gifte daarin mochten geven tot lossinge van haar soon Albert Mennes die bij den Turk gevangen is'.⁵ Dat was wel logisch, want een dergelijke gebeurtenis kon ook andere zeeschippers overkomen.

Een jaar later, op 30 mei 1720, komt ze weer terug... dan heeft ze *f* 480 bij elkaar. Bij die gelegenheid heet ze 'Menno Alberts wed[uwe]'. Ze mag nóg een keer collecteren, opnieuw vergezeld van een 'diacon dienaar'.⁶

Daarna wordt het ingewikkeld, want in september 1721 probeert zij het geld te gebruiken voor het gestelde doel, maar moet er een borg voor deze lospenningen komen. Daartoe stelde zich beschikbaar Abraham ter Burg, bewindhebber der West Indische Compagnie, indien hij daartoe door B & R verzocht zou worden; waarop dezen de archidiaconus Helmholt verzoeken om het gecollecteerde geld aan de heer Ter Burgh over te maken.⁷

En nóg komt Alberts bevrijding niet van de grond... In de zomer van 1724, dus wéér drie jaar later, krijgt zijn moeder toestemming om een collecte te laten doen 'in den Oldambte, voor haar soon Albert Mennes soo tot Algiers bij de Turck gevangen is, ten einde deselve eindelijk uijt sijne slavernie moge worden verlost'.⁸

En dán eindelijk wordt Albert bevrijd. In juli 1725, dus nog weer een jaar later, inmiddels zeven jaar na zijn gevangenneming, dient hijzelf een rekest in 'hoe dat eenige jaaren bij den Turk wredelijk verslaaft en gevangen is geweest, en nu door Godts goedtheid uit dese slavernie verlost en wederom in 't vaderlandt gekomen. Dewijl nu eenigh geldt vrijwilligh is gegeven tot sijne verlossinge, versoghte dat hem eenige penningen van 't geldt 't welck voor hem vergadert is mogte worden toegeleght'.⁹ Was hij inderdaad vrijgekocht, of was hij op een andere manier bevrijd?

B & R stonden hem welgeteld 25 gulden toe uit het gecollecteerde geld. Daar begin je niet veel mee, als je je leven weer op de rails moet zetten. Hij zal soldaat zijn geworden en trouwde in

1728 met een meisje uit de stad, dat een ongewone naam droeg: Angenieta Frimersum. Na het huwelijk zullen ze uit Groningen zijn weggetrokken. Ik vond nog één keer een vermelding en wel in Amsterdam, waar ze begin 1734 samen als doopgetuigen optraden bij een zoon van Angenieta's broer Cornelis Frimersum. Toen waren beiden dus nog in leven.

Genealogie:

- I. Menne Albers, van Leens, lidmaat op belijdenis Groningen (Menne Alberts in de Spinhuijsstraat) maart 1705, overl. voor juni 1720, otr./tr. Groningen 14 dec. 1695/9 jan. 1696 Tietien [Teetje] Nannens, van Winschoten, overl. na 1728.
De vrouw was bij haar ondertrouw van Winschoten en volgens het eerste rekest geboortig van Groningen. Haar doop is noch daar, noch elders gevonden.
De man kan zijn geweest Menne Alberts onder de vijfde kluft, die in 1710 samen met Jan Jochums 4 stuivers betaalde voor de wederopbouw van de A-toren.¹⁰
Uit dit huwelijk:
 1. Albert Mennes, ged. Groningen N.K. 11 nov. 1696 (bij de Zoutkeet), jong overleden.
 2. Albert Mennes, ged. Groningen A.K. 7 juni 1702 (Spinhuisstraat), volgt II.
- II. Albert Mennes, ged. Groningen A.K. 7 juni 1702, koksmaat (1718), soldaat in de compagnie van de capt. Woldringh (1728), otr./tr. Groningen 27 dec. 1727/19 jan. 1728 Angenies [bij de doop: Angeneta] Frimerzum, ged. Groningen Gr.K. 3 febr. 1699 (Nieuwe Kijk in't Jatstraat), dr. van Hans Jurriaan Frimerzum [Hans Jurjen Frijmersum] en Teelke Cornelis.

Noten:

- 1- Met dank aan de heer K. Bijsterveld voor aanvullende gegevens.
- 2- GrA, Stadsbestuur van Groningen [1605], inv.nr. 589, Rekestboek dl. 24, 22 febr. 1719.
- 3- La Marine de la Régence d'Alger, par Albert Devoux (oorspronkelijke uitgave 1869), blz. 395. Met dank aan de heer F. Wiersema te Portland (Maine, USA).
- 4- GrA, Stadsbestuur van Groningen [1605], inv.nr. 29, Resolutieboek, blz. 500, 14 mei 1719.
- 5- GrA, Stadsbestuur van Groningen [1605], inv.nr. 29, Resolutieboek, blz. 507, 10 juni 1719.
- 6- GrA, Stadsbestuur van Groningen [1605], inv.nr. 30, Resolutieboek, blz. 80, 30 mei 1720.
- 7- GrA, Stadsbestuur van Groningen [1605], inv.nr. 590, Rekestboek, 12 sept. 1721.
- 8- GrA, Stadsbestuur van Groningen [1605], inv.nr. 592, Rekestboek, 15 juni 1724.
- 9- GrA, Stadsbestuur van Groningen [1605], inv.nr. 592, Rekestboek, 3 juli 1725.
- 10- Bewonerslijst van de stad Groningen, 1710, door W.G. Doornbos en H.J.E. Hartog (Groningen 1995), blz. 35.

Klein parenteeltje Nijkel (Ezinge)

Kees van Straten, Ulrum

Terwijl ik bezig was met de familie Hovinge (zie I.2; waarover een andere keer meer) stuitte ik op de achternaam Nijkel, ook gespeld Nikel, Nukel, etc., ongetwijfeld afkomstig van de naam Nicolaas. Ik trof deze aan in de omgeving van Ezinge en bij ontbreken van de DTB-boeken voornamelijk in het rechtelijk archief, waar hij veelvuldig in voorkwam. Ik heb deze naam over

3 generaties gevolgd, wat resulteerde in onderstaand parenteeltje. Meer nageslacht kan er zijn, maar heb ik niet gevonden.

- I. **Jan Claesen Nijkel**, landbouwer te Ezinge, eigenerfde landdagcomparant voor Ezinge (1681-1709), geb. rond 1625, tr. (1) onbekend, tr. (2) Groningen (HC) 23 juli 1694 **Grietien Derks**, wed. Arend Hiddes (zie bijlage).

We komen Jan Claesen Nijkel voor het eerst tegen in de dijkleggers van het Aduarder Zijlvest. Hij wordt vanaf 1683, samen met zijn zoon Claes Jansen Nijkel vermeld als eigenaar/gebruiker van verschillende panden dijk onder Ezinge¹.

Veelvuldig komt hij voor in de rechtdagen van het Gerecht Ezinge en Hardeweer. In 1690² wordt hij vermeld als vreemde voogd over lts Elles kinderen bij Annie Tiddes. Hij wordt na afkoop van de eed ontslagen. Ook wordt hij samen met Ds. Heijdanus geautoriseerd om het testament van Jacob Arijs uit te voeren. In november laat Juffrouw van der Wenge Jan Clasen Nickel aanzeggen om nog 90 cgl. te betalen. In 1691 laat Jan Clasen Nickel de goederen van Jan Peters arresteren wegens verschuldigd huishuur, de diaconie van Saaxum wil ook nog 5 ducats van Jan Peters wegens de koop van het huis. In november wordt Jan Clasen Nijkel aangezworen als voormond over het kindskind van zalige Jan Pieters kuiper en zalige Leuke Roelefs.

In 1693 doet hij opzegging aan Peter Landt en Anje Tiddes ter somma van 270 cgl. met rente volgens verzegeling van 10 juni 1685. De gedaagde is absent, de opzegging wordt in waarde verklaard en in acte getekend.

In april wordt hij aangezworen als voormond over de drie minderjarige kinderen van wijlen zijn zoon Claes Jans Nickel bij Trijntie Harckema, zijn stiefzoon Peter Arends wordt sibbevoogd en Pieter Haijkes vreemde voogd.

Hij moet ook wat heetgebakerd zijn want in juli 1693 wordt hij samen met zijn zoon Frans voor het Gerecht gedaagd omdat ze in het huis van Trijnje [Albers], Sibrandt geslagen hebben. Beiden worden veroordeeld tot een breuk.

Op 23 juli 1694³ trouwt Jan Claesen Nijkel met Grietje Derks, de weduwe van Arend Hiddes. Getuigen voor de bruidegom zijn zijn zoon uit het 1e huwelijk Frans Janssen Nijckel, en Reijner Haijkes aangehuwde neef en Trijntien Harckema zijn huisvrouw. Voor de bruid zijn getuigen haar zoon Hidde Arents en haar dochters mannen Reijner Reijners en Tiarck Haeijkes, de naam van Trijntien Arents dochter is doorgehaald. De bruidegoms huis staat dan in Ezinge aan de straat.

De relatie met zijn (toekomstige) stiefzoon Hidde Arents is niet best. In 1693⁴ bekennen Hidde Arents, Jan Clasen Nickel en Frans Jans voor het Gerecht, dat ze elkaar tot drie maal toe in kraamhuis van Waling Alens geslagen hebben en naderhand met messen gevochten. Ze bekennen schuld en worden veroordeeld tot een breuk. In 1701 is het weer raak als Hidde Arents op het meijersbier ten huize van Albert Jansen tot Ezinge met zijn zwager Reinder Reinders en stiefbroer Frans Jans ruzie heeft gemaakt en zijn stiefvader Jan Clasen Nijkel van achteren bij de haren op de grond geworpen heeft met als gevolg een blauw oog, zonder dat Jan Clasen Nijkel bij de ruzie betrokken was. Hij heeft daarna zijn stiefvader uitgescholden voor schelm in bijzijn van anderen. De gedaagde bekend voor het Gerecht, maar geeft aan, dat hij hem daar reden voor had gegeven en hem ook voor schelm had uitgescholden. Dit blijkt als Jan Clasen Nijkel op dezelfde rechtstag tegen zijn stiefzoon Hidde Arents procedeert om de aankoop van negen gras land te Hoogkerk, die hij met hem was aangegaan voor 300 cgl. onder zegel en brief te brengen. Hidde erkent de

koop, maar stelt dat de eiser het land zelf wel wilde houden en dat zijn vrouw tegen de koop was. Het Gerecht vindt de eiser gefundeerd en draagt de gedaagde op de koop de verzegelen. Later dat jaar daagt Hidde Arents zijn stiefvader Jan Clasen Nijkel voor het Gerecht en doet hem opzegging van 250 cgl. en te betalen rente over enig verkocht land volgens het voormonds-boek. De gedaagde heeft hier niets op tegen en de geëiste opzegging wordt in waarde verklaard.

In 1696 wordt zijn stiefdochter Hilje Arends oud 22 jaar veniam aetatis verleend, Jan Clasen is dan voogd. Hij is verder nog vreemde voogd over Temme en Tjetske Jeltjes als hun veniam aetatis wordt verleend en borg voor Pier Haijkes⁵.

In 1687 is Jan Clasen als vriend getuige voor de bruid bij het huwelijk van Jan Geerds en Geertien Fransen, getuigen voor de bruidegom zijn Jacob Arijs stiefvader en de predikant Gijsbertus Heijdanus⁶. In 1690 wordt het testament van deze Jacob Arijs opgemaakt, waarin de predikant Heijdanus en Jan Clasen Nijkel worden aangewezen als uitvoerders⁷. In juni 1700⁸ daagt Reinder Reinders te Ezinge Hindrick Peters voor het Gerecht om hem te verbieden zijn hooi van de laan of uitweg zo hij nu van Jan Clasen Nijkel of zijn zoon Frans heeft gehuurd, te vervoeren. Zijn land zwet eraan en hij is voor de helft eigenaar van de laan.

In 1704⁹ wordt Jan Clasen Nijkel als sibbevoogd aangezwoeren over wijlen Jan Hillebrants en Jantien Vonck nagelaten zoon i.p.v. Frans Vonck tot zolang de erfenis van zalige grietman Vonck's weduwe zal zijn gescheiden. Deze Frans Jacobs Vonck was in 1702 aangezwoeren als sibbevoogd over het minderjarig zoontje van wijlen Jan Hillebrandts en Jantien Vonck in plaats van zijn zalige vader, grietman Jacob Vonck.

Uit het eerste huwelijk:

1. **Claes Jans Nickel**, geb. ca. 1660, zie II.
2. **Frans Jansen Nijkel**, geb. ca. 1670, landbouwer te Ezinge, eigenerfde en landdagcomparant (1710-1719), tr. Groningen (HC) 1 juni 1694 **Teetje Jans Hovinge**, ged. Feerwerd 6 sept. 1675, dochter van Jan Hovinge en Deuwke Peters. Frans trouwt op 1 juni 1694¹⁰ met Teetje Hovinge van Feerwerd. Voor de bruidegom getuigden Jan Claesen Nijckel, vader en Peter Arents, halfbroer. Voor de bruid getuigden Rensse Claessen voormond, Jan Geuties sibbe en Claes Eckes vreemde voogd, Jacob Pieters en Trijntien Janssen Hovinge zwager en zuster, Eisso Hovinge en Jantien Cornelis oom en aangehuwde moei. De bruidegoms vader draagt verder over de behuizing, hovinge en de beklemming en 1600 cgl., de vader zal de plaats in plaats mei 1695 verlaten met uitzondering van enkele percelen die hij zelf wil gebruiken. Frans lijkt ook geen makkelijke te zijn geweest. Naast de geschiedenis met zijn stiefbroer vinden we hem vaker terug in de rechtelijke archieven. In 1699¹¹ worden Albert Bartels en Grietje Jurjens, dienstboden Frans Jans Nijkel tot Ezinge voor het Gerecht gedaagd. Zij zouden hebben gezegd, dat ze schuiten vol appels steelswijze uit de behuizing van Frans Jans Nijkel hebben gehaald. De gedaagden ontkennen zulks te hebben gezegd, het kan ook niet bewezen worden. In 1711¹² daagt Jacob Derks Frans Jans Nijkel voor het Gerecht. Hij heeft hem "atroce injurien"¹³ gedaan op december 1710 op de begrafenis van Menne Biwes. Frans verweerde zich met dat Jacob Derks 3 schapen op Saaxumerzijl had gestolen, en dat hij, gedaagde, alleen gezegd heeft wat er in het hele kerspel gezegd wordt en ontkent expres gezegd te hebben, dat eiser schapen had gestolen. Ook wordt Frans voor het

Gerecht gedaagd wegens het niet onderhouden van schouwbare vonders en wordt tot een boete veroordeeld.

In 1714 wordt hij als vreemde voogd benoemd over de 3 kinderen van wijlen Reinder Reinders bij Kunje Arents, Tjerck Haijkes wordt voormond en Derck Arends sibbevoogd. In 1719 laat Jan Heines weduwe hem 100 cgl. opzeggen, en procedeert Hindrik Tammes tegen hem in zijn kwaliteit als erfgenaam van Peter Arents. Het betreft een opzegging van 200 cgl. Ook Eeme Reints daagt hem wegens een kopie van het huwelijkscontract en het testament tussen wijlen Peter Arents en Liefke Tomas. In augustus 1719 wordt Frans Nijkel sibbevoogd i.p.v. Jan Heines over wijlen Cornelis Hovinge's 4 onmondige kinderen bij Welmoet Gijses.

Frans procedeert zelf tegen Tomas Jans wegens vergoeding voor schade door gedaagdes beesten, aangericht in de bonen van de eiser. Het Gerecht taxeert de schade. De gedaagde beweert haar beesten weinig schade hebben veroorzaakt in de bonen en ook andere beesten schade hebben gedaan. Het Gerecht veroordeelt de gedaagde tot 7 cgl. schadevergoeding en kosten van schutten der beesten. Nog in 1720 daagt de diaconie van Ezinge Frans Nijkel voor het opzeggen van 50 cgl.

Frans was net als zijn vader ook landdagcomparant. Op 21 februari 1710¹⁴ liet hij een verzegelde koopbrief registreren van 14 augustus 1709, waarmee hij de eigendom van 30 grazen eigen land tot Ezinge verdedigt, waarvan de helft onder zijn behuizing beklemd. Ook liet hij zijn verzegelde huwelijkscontract van 1 juni 1694 registreren waarmee hij de behuizing en annexen van bovengemelde geregistreerde plaats verdedigde.

Frans Jan Nickel was ook gebruiker van 6 ¼ grazen beklemd stadsland onder Ezinge, overgenomen door de stad in 1713 uit de failliete boedel van Johan Willem Ripperda¹⁵. De stadslanden lagen in een stuk van 18 grazen, waarvan de rest 11 ¼ gras eigendom was van Evert Joost Lewe, heer van Aduard en Frans Jans als de beklemd gebruiker. Toen Ripperda het kocht in 1710 van Cecilia Tamminga weduwe Van der Noot Risoir bleek de gebruiker Frans Jans nog 8-17-0 cgl. huur achterstallig, hij moet het toen dus al in gebruik hebben gehad. Frans Jansen en Teetje bleven het gebruiken voor 22-15-4 cgl. eerst alleen, daarna met Alle Walinghs en Attie Jans, later met Ulphert Jans en Jantien Jacobs, waarbij Frans 1 ¼ gras hield voor 6-18-0 cgl. tot 1757 toen Jacob Lammers als aangaande meier in plaats van Frans Jans een jaar huur als geschenk betaalde.

- II. **Claes Jans Nickel**, geb. ca. 1655, herbergier(?) en landbouwer te Ezinge, overl. ald. vóór april 1693, tr. **Catharina (Trijntie) Harckema**, van Dorkwerd, geb. ca. 1654, overl. Ezinge vóór dec. 1693, dochter van Sicco Harckema, weduwe van (1) kapitein Rudolph Keteler en (2) van Dr. Janus à Lunen.

Claes Jans Nickel was mogelijk herbergier in Ezinge. In 1685¹⁶ worden Abraham Willems, Albert Jansen, Albert stellemaker, Ucke Heres te Saxum en Jurrien Geerts namelijk door het Gerecht gedaagd om hun breuk af te maken omdat zij "ten huize van Claes Jans Nickel op 9 oktober 1685 op zondag zo voor, onder, als na de beide predikationen, het volk naar en van de kerk gaande, hebbende de hoofden voor de glazen gehouden en gezongen, gesprongen, gedraljeert¹⁷ en alle moedwille bedreven, 't welke is strijdende tegen het plaaccaat". Het lijkt een vrolijke boel te zijn geweest bij hem thuis.

Hij komt verder nog voor als crediteur van Lammert Pieters wegens 1 cgl. verterings boekschulden¹⁸ en treedt op namens Jan Peters wegens een kopie van een koopbrief van een huis. Ook was hij samen met zijn vader eigenaar of gebruiker van verschillende panden dijk onder Ezinge.

In 1693¹⁹ is hij overleden als zijn vader Jan Clasen Nickel als voormond, Peter Arends als sibbevoogd en Pieter Haijkes als vreemde voogd worden aangezwoeren over de drie minderjarige kinderen van wijlen Claes Jans Nickel bij Trijntje Harckema. Op het verzoek van de voorstanderen wordt toegestaan de verstorvene zijn goederen na inventarisatie overeen te komen met Trijntien Harckema. Later dat jaar overlijdt ook zijn vrouw: in december wordt Jan Clasen Nijkel en consorten op hun verzoek toegestaan een zekere behuizinge met twee eigen hoven als mede ettelijke landerijen bij strijkgeld of anders te verkopen zo bij wijlen Trijntje Harckema zijn nagelaten. In juli 1697 worden de voormond en voogden over Claes Jans Nijkels en Trijntje Harcoma kinderen toegestaan de scheiding en deling te maken. In 1698 verzoekt Peter Haijkes als sibbevoogd over Claes Jansen Nijkel en Trijntien Harcoma drie minderjarige kinderen ontslag over het voogdijschap, de pastoor Busch te Saaxum, inmiddels getrouwd met de pupillens halfzuster werd de nieuwe sibbevoogd. Deze predikant Rhenatus(Reneke) Busch trouwde vóór 1698 Anna Maria van Loenen; zij werd gedoopt te Groningen 13 november 1677 als dochter uit het tweede huwelijk van Trijntje met Dr. Janus van Lunen²⁰.

Ik heb maar twee van de drie “onmondige” kinderen verder aangetroffen, tenzij hun halfzusje Anna Maria werd bedoeld, die ongetwijfeld in hetzelfde gezin opgroeide. Uit dit huwelijk o.a.:

1. **Haico Clasen Nickel van Westerhoff**, geb. Ezinge ca. 1684, baljuw te Sluis, overl. Sluis 11 januari 1717, begr. Oostburg 14 januari 1717, tr. **Ytje Mees**.

In juni 1707²¹ wordt Haico Clasen Nickel, oud 23 jaar gesteund door zijn voogden Ds. Busch en Peter Arents door het Gerecht meerderjarig verklaard.

In 1710²² wordt hij door het Gerecht gedaagd omdat hij 's nachts tussen 5 en 6 september samen met Harmen Clasen de deuren van het huis van Tonnis Michels weduwe heeft geopend en tegen haar wil daar binnen is gegaan. Hij wordt veroordeeld tot het betalen van een breuk en moet eveneens een breuk betalen omdat hij 9 september ten huize van Peter Ites ene Hemme Reijnts bloedig en blauw heeft geslagen. Ondanks dat dit bewezen wordt geacht en hij het kennelijk gedaan heeft, weigert hij te betalen.

Zijn medecompaan Harmen Clasen maakt het nog bonter: in 1711²³ wordt hij aangeklaagd door Hemme Reijnts omdat Harmen hem op 13 januari bij zijn huis met een stok op hoofd en arm geslagen met als resultaat een bloedend gat in het hoofd en een dikke en bont en blauwe arm. De niet aanwezige gedaagde Harmen Clasen wordt veroordeeld tot het betalen van een breuk. Hij betaalt de breuken niet, bejegt volgens het Gerecht zijn moeder Corneliske Harmens ook “al quade” en wordt voor 6 jaar verbannen uit provincie, en anders dreigen zwaardere straffen. Hij was echter toch weer bij nacht en ontij in de jurisdictie van Ezinge en had bij nacht zijn moeders deur geforceerd en was in huis gekomen. Uiteindelijk wordt Harmen veroordeeld tot 15 jaar tuchthuis.

Haico Clasen had zijn leven wel gebeterd en ondanks dat hij in 1710 met justitie in aanraking was gekomen werd hij zelfs baljuw in het Zeeuwse Sluis.

In 1716²⁴ namelijk verkoopt de "baljouw" Haike Nykel Westerhoff het halve eigendom van de oude tuinen gelegen te Ezinge aan de behuizing van Tjeert Haijkes, het halve eigendom van een gras land genaamd de Kampe ten zuiden van Ezinge gelegen in een hoek van de weg, het 4/5 eigendom van een nieuw appelhof ten zuiden van Ezinge aan de weg en een 4/5 deel van een oud [appel?]hof te Ezinge, zwettende ten noorden de oude tuinen, ten oosten mevr. Siwerdina Siccama weduwe Rencke Busch, ten zuiden de ordinaris gang en ten westen enige pastorie heemsteden. Het goed was door de verkoper geërfd van wijlen zijn broer Gerrit Nykel en hij verkocht het aan de secretaris Johan Robers en Johanna Busch, voor 510 cgl. en een gouden pistolet. Hij overleed te Sluis op 11 januari 1717²⁵, oud 33 jaar, gehuwd met Ytje Mees. Nageslacht heb ik niet gevonden.

2. **Gerrit Clasen Nickel**, geb. Ezinge ca. 1686, overl. vóór dec. 1716. Op 28 oktober 1710²⁶ wordt Gerrit Clasen Nijkel, oud 24 jaar, in het bijzijn van zijn voogd Ds. Busch, veniam aetatis verleend.

Bijlage 1: Gezin van Arent Hiddes.

- I. **Arent Hiddes**, van Ezinge, geb. ca. 1630, overl. vóór 1694, tr. Baflo maart 1657 **Grietien Derks**, van Baflo. Grietien hertr. Groningen (HC) 23 juli 1694 **Jan Claesen Nijkel**.

De eigenerfde landdagcomparant van Ezinge genoemd in 1608, Arent Hiddes, is mogelijk zijn grootvader.

Uit dit huwelijk:

1. **Hidde Arents**, geb. ca. 1665, collector te Ezinge (1690⁷), overl. Ezinge vóór maart 1703, tr. ca. 1690 **Anje Vechters**, wed. Willem Jansen, mogelijk dochter van Johan Vechters op Den Ham, overl. Ezinge vóór april 1708. Hidde Arents moet geen makkelijk man zijn geweest en moet een bloedhekel gehad hebben aan zijn stiefvader en -broer, die overigens ook geen makkelijke waren.

In maart 1703²⁷ moet Hidde Arents zijn overleden als Claes Eckes opzegging doet aan Hidde Arents weduwe tot Ezinge over 500 cgl. volgens een verzegeling van 27 mei 1697. De gedaagde weduwe is opgeroepen doch niet verschenen, de eis wordt ingewilligd.

In juli 1704²⁸ staan de voormond en voogden over de eerste echtgenoots, wijlen Willem Jansen, nagelaten dochter bij Anje Vechters tegenover de moeder Anje Vechters, weduwe van wijlen Hidde Arents. De kwestie is over de renten van 1500 cgl. kapitaal afkooppenningen van het vaderlijk goed.

In oktober 1704²⁹ vordert Hidde Arents weduwe tot Ezinge aan Albert Garms 120 cgl. wegens 2 jaar achterstallige landhuur.

In november 1704³⁰ laat Anje Vechters, weduwe Hidde Arents haar schoonstiefvader Jan Clasen Nijkel de somma van 250 volgens voormonds-boek opzeggen.

In 25 juni 1706³¹ worden Derck Arents als voormond, Tonnis Jacobs als sibbevoogd en Harmen Jarges als vreemde voogd benoemd over wijlen Hidde Arents 4 minderjarige kinderen bij Anje Vechters. In 1708 procedeert Thomas Jansen tegen de voorstanderen over wijlen Anje Vechters nagelaten kinderen. Derck Arents en consorten zijn nog in 1715 de voorstanderen. In 1719 verzoeken de voorstanderen van Hidde Arents en Anje

Vegters twee minderjarige kinderen de verkoop van 2/3 part in 9 grazen vrij land te Fransum.

2. **Derck Arents**, geb. ca. 1668.

Van 1706-1708 is Derck Arents voormond over de kinderen van Hidde Arents bij Anje Vegters, en nog in 1715 over Hidde Arents kinderen. In 1714³² worden Tjerck Haijkes als voormond, Derck Arends als sibbevoogd en Frans Nijkel als vreemde voogd benoemd over de 3 kinderen van wijlen Reinder Reinders bij Kunje Arents verwekt.

3. **Peter Arends**, geb. Ezinge ca. 1669, overl. Ezinge vóór 1719, ondertr. Zuidhorn 28 okt. 1694 **Liefke Thomas**, van Zuidhorn.

Op 23 januari 1719³³ procedeert Hindrick Tammes tegen Frans Nijkel als erfgenaam van Peter Arents betreffende de opzegging van 200 cgl. en Eeme Reints procedeert tegen Frans Jansen Nijkel betreffende een kopie van het huwelijkscontract en het testament van wijlen Peter Arents en Liefke Tomas.

4. **Hilje Arends**, van Ezinge, geb. rond 1674.

Op 25 mei 1696³⁴ verzoekt Hilje Arends oud 22 jaar met haar voogd Jan Clasen Nijkel veniam aetatis.

5. **Trijntien Arends**, tr. **Tiarck Haijkes**.

6. **Kunje Arents**, tr. **Reinder Reinders**.

Noten:

- 1- Archief Aduarder Zijlvest, inv.nr. 176, schouwlijst dijklegger Ezinge 1683-1704.
- 2- RA Feerwerd, inv.nr. 205: 10 juni 1690; 21 juli 1690; 8 november 1690; 11 mei 1691; 14 november 1691; 23 maart, 11 april, 10 juli en 15 december 1693.
- 3- III ij, HC Groningen 23 juli 1694.
- 4- RA Feerwerd, inv.nr. 205, 15 december 1693; 4 juli 1701 en 14 november 1701.
- 5- RA Feerwerd, inv.nr. 205: 25 mei 1696; 17 april 1699 en 28 maart 1699.
- 6- III ij, HC Groningen 29 maart 1687.
- 7- III ij, Groningen 21 juli 1690. Voor beide vermeldingen III ij met dank aan Klaas Bijsterveld.
- 8- RA Feerwerd, inv.nr. 205: 18 juni 1700.
- 9- RA Feerwerd, inv.nr. 206: 5 juli 1704, zie ook 12 oktober 1702.
- 10- III ij, HC Groningen 1 juni 1694.
- 11- RA Feerwerd, inv.nr. 205: 30 oktober 1699.
- 12- RA Feerwerd, inv.nr. 206: 26 januari 1711; 22 september 1711; 28 januari, 16 april en 4 mei 1712; 29 januari 1714; 14 januari, 23 januari, 23 augustus en 10 september 1719; 8 mei 1720.
- 13- "afgrijselijke beledigingen".
- 14- OA, toegang 2, inv.nr. 739, fol. 43.
- 15- Atlas Stadslanden, kaart 61; diverse stadsrekeningen, toegang 1605, invr.nrs. 1934, 1936, 1939, 1946, 1958, 1961, 1967, 1968. FA Tjarda van Starckenborgh, toegang 581, inv.nr. 268, 16 juli 1714. Met dank aan Klaas Bijsterveld.
- 16- RA Feerwerd, inv.nr. 205: 19 oktober 1685.
- 17- derailieren: van de wijs brengen.
- 18- RA Feerwerd, inv.nr. 205: 12 mei 1690 en 8 juni 1691.
- 19- RA Feerwerd, inv.nr. 205: 11 april 1693, 19 december 1693, 27 juni 1697, 4 mei 1698.
- 20- Catharina Harckema tr. (1) Groningen 11 juni 1674 kapitein Rudolph Keteler, tr. (2) (ondertrouw Groningen 6 januari) Hoogkerk 2 februari 1677 Dr. Janus à Lunen.
- 21- RA Feerwerd, inv.nr. 206, 8 juni 1707.
- 22- RA Feerwerd, inv.nr. 206, 29 september, 12 oktober en 11 december 1710.
- 23- RA Feerwerd, inv.nr. 206: 26 januari, 7 februari en 17 juni 1711.
- 24- HA Allersma (Marees van Swinderen, toegang 522), inv.nr. 334, 11 december 1716.

- 25- Zeeuws Archief (online): begraafregister Oostburg: 14 januari 1717: Haike Michel [=Nickel] van Westerhof, geboren te Esinge, Groningen.
- 26- RA Feerwerd, inv.nr. 206.
- 27- RA Feerwerd, inv.nr. 205, 17 maart 1703.
- 28- RA Feerwerd, inv.nr. 206, 20 juli 1704.
- 29- RA Feerwerd, inv.nr. 206: 28 oktober 1704.
- 30- RA Feerwerd, inv.nr. 206, 12 november 1704, zie ook 14 november 1701.
- 31- RA Feerwerd, inv.nr. 206: 25 juni 1706, 13 april, 24 april en 14 juni 1708, 18 juni 1715, 20 april 1719.
- 32- RA Feerwerd, inv.nr. 206: 29 januari 1714.
- 33- RA Feerwerd, inv.nr. 206.
- 34- RA Feerwerd, inv.nr. 205.

U bent gewaarschuwd!

Over nauwkeurig lezen en voor de hand liggende bronnen
 Antonia Veldhuis, Veenwouden

U hebt van iemand, denkt u, alle basisgegevens. Geboorte, huwelijk, overlijden en de woonadressen die u hebt gevonden in akten en op de bladen van het bevolkingsregister. U kunt dus naar de volgende persoon om daar onderzoek naar te doen.

Zo had ik Derk Jan Pesen uit Groningen afgesloten, waarna ik de laatste gegevens over zijn echtgenote Jantien Heikes noteerde. Omdat ik bij haar een notitie in het diaconieregister vond met de toevoeging lm, wat volgens de kenners wel eens lidmaat zou kunnen betekenen, heb ik maar even nagekeken wanneer ze dat was geworden. Derk stond in hetzelfde boek, die ook nog maar even opgezocht. Ik verwachtte bij de datum het adres in Groningen te vinden waar hij woonde. Ik vond naast de datum 26 november 1834 de toevoeging: van Batenburg. Maar hij woonde toch in Groningen? Daar was in oktober 1831 zijn dochter geboren. Weer even die akte opgezocht. Hier pleit ik voor goed lezen en alles noteren. Hij bleek afwezig en gelegerd bij de mobiele schutterij in Veghel. De notitie dat hij bij de schutterij zat had ik wel genoteerd, maar het 'afwezig zijn' was me ontglipt.

Op het internet zocht ik daarna naar de mobiele schutterij Veghel. Dat leverde uiteindelijk een document op met de legerplaatsen van de diverse schutterijen bij de tiendaagse Veldtocht in België in 1831. En toen begon de rollercoaster pas. Bevelhebber van de Groninger schutterij was kolonel Marcel Busch. Op de website van de Groninger Archieven vond ik meer informatie over hem. De grootte van de eenheid, wanneer men naar Nijmegen vertrok, de reden waarom men na de geplande datum ging en een verhaal over het nieuwe vaandel.

Informatie over de standplaatsen waar Derk gelegerd was vond ik op de websites van het Gelders Archief en de site van het Brabants Historisch Informatie Centrum (BHIC). Bij de laatste maakte ik gebruik van de chat-service via het symbooltje rechtsboven. Een zeer behulpzame archiefmedewerkster zocht en vond voor me stukken waarin ik mogelijk meer zou kunnen vinden. Ze gaf de link en de uitleg hoe ik de stukken gratis in mijn bezit kon krijgen. Ook op de website van Gelderland vroeg ik stukken on demand aan.

De kranten vulden leemtes op zoals datum van vertrek en terugkomst van de legereenheden. En dat een deel van het leger later moest vertrekken omdat ze niet goed uitgerust (kleding) waren voor de strijd. De Nederlandsche Staatscourant leverde lijsten met gekwetste (gewonde) en overleden soldaten. De mannen die deelnamen aan de strijd kwamen in aanmerking voor het *Metalen Kruis*. De lijst met namen kon ik vinden op www.nationaalarchief.nl onder *Onderzoeken* en na het intikken van *Metalen Kruis* onder *indexen* met als treffer *Landmacht: Metalen Kruizen*. Aanklikken en naam invoegen (Pesen) gaf de treffer van P.J. Dit was Pieter Jacobus. Van Derk Jan ontbreekt in het register elk spoor. Zoeken op diverse varianten en doorscrollen naar de letter P leverde niets op. Was hij niet aanwezig in België? Busch staat wel in de lijst van deze database met 36.274 namen.

Nogmaals waarschuwing!

Natuurlijk had er bij mij al eerder een belletje moeten rinkelen bij het vinden van de notitie dat Derk Jan in 1831 afwezig was bij de aangifte van zijn dochter. En scherper moeten zijn bij het lezen van de notitie over de mobiele schutterij. Bij afwezigheid bij de geboorte vraag je je toch af wat de reden hiervoor is.

De paden

Hier nog even de websites die ik geraadpleegd heb met het pad naar het gezochte. Allereerst natuurlijk www.google.nl. Controleer, indien mogelijk, info van particuliere websites.

www.friezen-in-de-tiendaagse-veldtocht gaf informatie over de tocht, intussen is de site (tijdelijk?) door Tresoar uit de lucht gehaald.

Kvbk (cultureel erfgoed) geeft een pdf met de standplaatsen (waaronder op bladzijde 33 de slagorde van de troepen) in een lange link

(<https://www.kvbk.nl/sites/default/files/bestanden/uitgaven/1981/1981-0337-01-0092.PDF>) , waarvan de tiny url is <https://tinyurl.com/t9tmu52>. Lukt dit niet? Tik dan op google de woorden slagorde 1831 Veghel in.

Het intikken van www.nationaalarchief.nl geeft de dragers van het metalen kruis, nadat u Onderzoek/Indexen/Metalen Kruis aanklikte/intikte.

Op www.delpher.nl kunt u in de Nederlandsche Staatscourant de lijsten met gewonde en gesneuvelde soldaten vinden.

(Gebrek aan ruimte belet ons, deze opgave in haar geheel te plaatsen, als bedragende het getal der gesneuvelden 116, dat der gekwetsten 556 en der vermisten 60, zoowel bij de armee, als bij de marine. Onder de gesneuvelden worden opgegeven, van de Groningsche Schutterij: *Wimmer*, luitenant-kolonel; *B. ter Burg*, flankeur; *H. Klamer*, schutter; onder de gekwetsten, van de Groningsche Schutterij: *J. Schuiling*, korporaal; *H. A. Weishaupt*, *F. Moorbeek*, *B. F. L. Schöningh*, *T. Bastiaans* en *E. Geersinga*, schutters; van de Groningsche Flankeurs (Groninger Studenten): *van Pallandt*, 1e luitenant; *Middendorp*, *Cramer*, *Roessing* en *Cleveringa*, flankeurs.)

Groninger Courant 30 augustus 1831

Te lang? Resumé!

Voor de mensen die voorgaande beschrijving/uitleg te lang vinden (maar dan mist u misschien toch nog iets) volgt nog even een korte beschrijving. Kijk naast de basisgegevens ook naar lidmatenregisters, diaconieboeken, processen, kerkarchieven, weeskamer, rechterlijke archieven, criminele sententies, beeldbanken en dergelijke. Noteer alle gegevens en nummers van akten. Zoek op internet, zet die pagina's vast (of noteer het adres) en verzamel belangrijke informatie - zoals in mijn geval - boeken/verslagen van de Tiendaagse Veldtocht. Kijk op websites van archieven en zoek daar naar gegevens. Is het archief te ver weg? Mogelijk hebben ze de service scanning on demand. Een paar archieven die dat doen: BHIC, Gelders Archief en Gemeentearchief Amsterdam.

Komt u er niet uit? Bel of mail het archief en maak gebruik van de chatmogelijkheid.

Als ik de notitie over Derk Jan uit het lidmatenboek niet had gevonden, had ik een belangrijk deel uit het leven van hem gemist.

Tot slot: lees kranten op Delpher!

Allem@@l digit@@l éénenzestig (61)

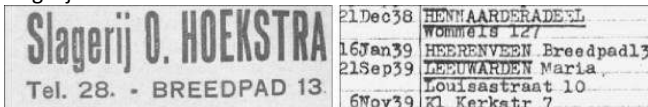
Antonia Veldhuis, Veenwouden

Voor een artikel had ik informatie gehaald van de website tiendaagseveldslag van Tresoar. Een website met ruim 4000 militairen die meevochten in België in de Veldslag van 1831. Toen de redactie het stuk controleerde bleek de link niet meer te werken. Ook openen via de Waybackmachine (web.archive.org) lukte niet. Navragen leerde me dat de site wegens technische problemen (tijdelijk?) uit de lucht was gehaald. Welke dat bij Tresoar zijn kunt u zien op tresoar.nl/Pages/Zoeken-naar-voorouders.aspx. Bij de betreffende site staat dan *offline*. Er wordt aan gewerkt.

Stel: u weet, bijvoorbeeld van de gegevens van de persoonskaart van het CBG (Centrum voor Familiegeschiedenis, aanvragen kaart twee jaar na overlijden via website of tel. 070-3150530), één of meerdere adressen van uw voorouder. Zoals ik had van mijn vader Douwe Sijbren

Veldhuis. Ik wist dat hij slagersknecht geweest was en had de 13 verschillende adressen waar hij woonde. De namen van de werkgevers had ik niet. Op delpher.nl vond ik, nadat ik kranten had geselecteerd en een adres had ingetikt, diverse slagerijen. Voorbeeld: ik tikte "breedpad 13" Heerenveen in, selecteerde links de periode 1939 en bingo! Slagerij O. Hoekstra. Op deze manier vond ik zelfs de advertentie waarin één van zijn andere werkgevers, vlak voordat hij daar begon te werken, een advertentie zette voor een goede slagersknecht. Dat zou dus de advertentie kunnen zijn waarop hij schreef.

Dankzij *Delpher* had ik in korte tijd zes werkgevers opgespoord. En van mijn ouders, die na hun huwelijk een jaartje op de Nieuwestad 125-boven in Leeuwarden hadden gewoond vond ik via de krant dat er in dat jaar onderin het pand een ijssalon werd gevestigd. Aardig detail: mijn moeder was dol op ijs. Vreemd genoeg is dit nooit ter sprake gekomen. Aanvullende info kwam van mijn broers en zusters. We bleken toch meer te weten dan we dachten en elk had zijn/haar eigen verhaal. Alles bij elkaar leverde het een vrij nauwkeurig beeld. Op één gebeurtenis na, waar drie verschillende versies over werden verteld. En ze wisten alle drie zeker dat hun versie de juiste was. Ergo: vraag familieleden wat ze zich herinneren van ouders en voorouders en vertel uw verhalen door aan de volgende generatie. Controleer indien mogelijk!

Advertentie gevonden op Delpher na intikken adres persoonskaart (rechts).

Uit het jaarverslag van de *Freonen fan de Argyven* (Fryslân) haalde ik weer enige verwerkte items die via allefriezen.nl zijn te doorzoeken. Dat zijn de diaconieboeken Grouw (hervormd en doopsgezind) en de plaatsen Beers, Jellum, Jorwerd, Weidum, Britsum, Jelsum en Cornjum, de lidmatenregisters hervormd en doopsgezind van Harlingen en de autorisatieboeken en de weesboeken van Wymbritseradeel, een 17.000 aktes van het notariële repertoire en de Nedergerechten voor zover de toestand van de boeken dit toeliet. Van het gemeentearchief van Leeuwarden zijn de Aanvullingen op de begraafboeken, adresboek 1872, Grootschippersgilde, huisflorenen 1808, koopakten, Wezen burger Weeshuis, registres civiques, schoorsteengelden, stemgerechtigden 1824 en manspersonen 1812 van Leeuwarderadeel raadpleegbaar.

Jur gaf als link www.oldmapsonline.org, deze site haalde hij uit *ComputerIdee* 2019 nr. 21.

Van kaarten uit de 17^e eeuw tot militaire kaarten en uit de beide wereldoorlogen. En alles ertussenin. Gratis geo-informatie. U kunt een indrukwekkend aantal historische kaarten combineren met de gebruikersvriendelijke technologie van deze site. Na intikken van het adres typt u de gezochte naam in het zoekvak. Daarna verschijnen er enige kaarten, en door op een kaart te klikken krijgt u info over tijdstip en maker. Wanneer u een kaart uit de rechter balk selecteert ziet u links om welk gebied het gaat. Soms kun je op die oude en nieuwe kaarten een balk vinden met iets van 'geo-referentie' er op. Als je dat inschakelt dan wordt de oude kaart aangepast aan de tegenwoordige kaart, dus oude meet-fouten zijn bijgewerkt.

Zit u vrolijk een document te tikken, ziet u ineens dat er allemaal hoofdletters staan in plaats van de gewenste onderkast (kleine letters). In een vorige digitaal legde ik al eens uit hoe u dit, via *Opmaak*, in één keer kunt veranderen. Voorkomen is natuurlijk beter. Ga via het Windows teken (linksonder op uw pc) naar het wielkje (instellingen), daarna naar Toegankelijkheid, Toetsenbord (links) en Wisseltoetsen gebruiken. Daar zet u het schuifje op Aan, waarna u voortaan een geluidje krijgt als uw pc spontaan letters wil veranderen.

Kijk ook eens over de grens bij Geneaknowhow.net via *GeneaScript*. Hier staan bewerkingen van bronmateriaal, variërend van een index tot complete transcripties. Zo geeft aanklikken van Drenthe onder andere Nationaal Militie Coevorden 1815, Smilde index rustende schutterij van diverse jaren, lotings- en inschrijvingregisters en naamlijsten van Zuidwolde. Allen gemaakt door Jan Pol. Groningen geeft een zestal databases: Bellingwolde lidmatenlijst 1692, Blijham register deymtallen 1636, Winschoten lidmaten 1654-1659 (Klaas Bijsterveld), Groningen (stad) doopsgezinde leden burgervaaandels 1659 (Willem Stuve), Groningen (stad), vluchtelingen uit Antwerpen opgevangen 1914 met adressen in Groningen (Marc van Acker), Scheemda, index ontvangsten bij begrafenissen 1713-1760 en het vervolg van Herman de Wit (oorspronkelijk van wijlen dhr. J.Th. Tjadens) en Tolbert, gezinsreconstructie ref. 1663-1811 (Yme Drost en Reid van der Ley).

Op 9 december 2018 maakte ik een print van de site dbnl.org. Ik had toen nog Windows 7. Omdat ik het soms handig vind te zien wanneer ik iets belangrijk/interessant vond, heb ik even gezocht op google hoe ik dat (opnieuw) in kan stellen. Bleek heel eenvoudig. Gewoon via *Afdrukken, Meer instellingen, Kop- en voettekst*.

Wilt u geen papieren afdruk, maar een pdf, dan selecteert u bij *Bestemming* de optie *Opslaan als pdf*.

Op bovengenoemde site, digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren, kunt u zoeken op Kinderboeken, Basisbibliotheek, Tijdschriften/Jaarboeken, Naslagwerken, E-books, Publiek Domein, Calendarium en Atlas.

Tikt u in het zoekscherm een woord in, dan heeft u rechts nog de keus tussen Auteurs, Titels en Teksten.

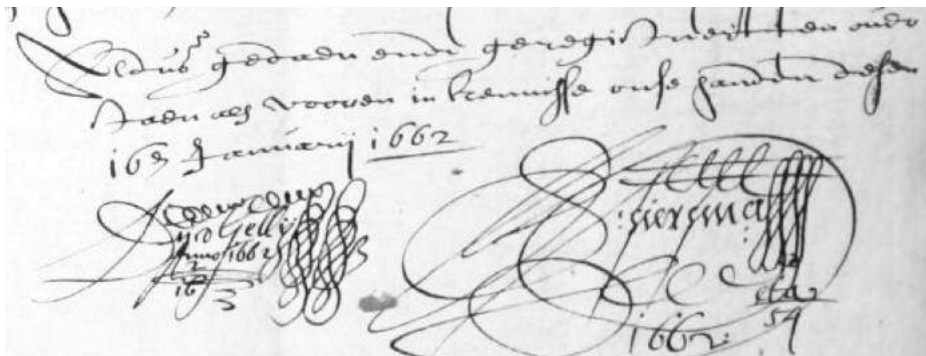
Titels geeft weer een onderverdeling in tijdperk. Elk item geeft weer een onderverdeling.

Ik kreeg nog de volgende links, kijkt u zelf maar even:

historischcentrumleeuwarden.nl/onderzoek/toelichting-bronnen-database.

- Veel bronnen van het Historisch Centrum Leeuwarden vind je onder: allefriezen.nl/bronnenoverzicht.

- Nedergerechten van Friesland kun je doorbladeren op tresoar.nl/Pages/Nedergerecht.aspx.

- De Friese Volkstelling van 1744 staat ook op bovengenoemde site.
- De hierboven genoemde sites die (tijdelijk) offline zijn kunt u ook zien op tresoar.nl/nieuws/pages/aantal-websites-van-tresoar-offline.aspx.
- Historisch archief waterschap Hunze en A. Een aantal inventarissen zijn digitaal te raadplegen via groningerarchiefnet.nl, drentsarchiefnet.nl en archieven.nl.
- groningerkerken.nl, bestond in 2019 50 jaar.

Petronella Elema zag op het stamboomforum, met de vermelding *nieuw* de link stamboomforum.nl/subfora/52/2/76224/0/status_animarum_bisdrom_munster_online.

Ze dacht dat deze site wel interessant zou zijn voor lezers van GroningEN.

Rob Disselhoff mailt dat matricula-online.eu een goede website is voor genealogisch onderzoek in Duitsland, hij wordt regelmatig bijgehouden.

Stamboomforum verwijst naar de website die Rob doormailde.

Willkommen bei Matricula!

Bent u rond 1830 een voorouderlijke student uit Groningen kwijt? Dan diende hij mogelijk in het leger. De studenten van de Groningse Hogeschool vertrokken samen met de Groningse Jagers en de (mobiele) Groningse Schutterij in 1831 vanuit Groningen richting België om aan de Tiendaagse Veldtocht deel te nemen en/of de forten in het zuiden van ons land te bemannen. Meer daarover lezen? Dat kan onder andere op delpher.nl waar verslagen en vorderingen goed te volgen zijn. Wie er tijdens die strijd sneuvelde kunt u lezen in de Staatscourant, ook op *Delpher*. Alle deelnemers aan genoemde veldtocht kregen het Metalen Kruis. Wie dat waren kunt u zien op nationaalarchief.nl. Te vinden onder Onderzoek/Indexen/Metalen Kruis.

Nieuws van de Archieven

Teijo Doornkamp, Groningen, doornkamp@zonnet.nl
Groninger Archieven, Cascadeplein 4, tel. 050-5992000;
www.groningerarchieven.nl

Het betreft een greep uit de (genealogische) werken die zich nieuw bevinden in de bibliotheek van de Groninger Archieven. U kunt deze boeken aanvragen.

32895 *Honderd jaar schepen, schippers en scheepsbouwers in Stadskanaal*, lief en leed in de scheepsbouwersfamilie Mulder in de jaren 1850-1950, op hun werven en op enkele schepen door hen van de hamer gebracht, Willem Mulder, eigen uitgave. Met literatuuropgave.

32944 *De Vernietiging : ieder mens heeft een naam*, Johan van Gelder. Lijst van de uit Groningen afkomstige Joden die tijdens de Tweede Wereldoorlog door de Nazi's omgebracht werden. Met een kritische beschouwing over de Nederlandse herdenkingscultuur.

32948 *Oude Groninger toponiemen : met beknopte etymologische verklaringen : verzameld uit diverse historische bronnen*, Koen Heidema. Beschrijving van de herkomst en betekenis van de Groningse plaatsnamen.

32954 *Lute Engelkes : 'n wonder op scheuvels : wedstrijden, familie : Wessingtange, Zuidveld, Laude*, Harm Kuper. Over het leven van de kortebaanschaatser Lute Engelkes (1904-1983) uit Sellingen. Met een genealogie van de familie Engelkes en een kwartierstaat van Lute Engelkes.

32955 *Oorlogsjaren van een zondagskind*, Zwannet Bos. Beschrijving van de lotgevallen van Pieter Aukes (1923-1945) uit Scheemda die na terugkeer uit een Duits werkkamp in 1945 te Scheemda overleed.

32917 *Suiveer, Supheert, enzo : het verhaal van de families Suiveer, Supheert en aanverwante families via het parenteel van Geurt/Gerrit Peert/van Feert vanaf 1659*, Henk Suiveer.

32962 *Pieter Hindriks Fekkes : een zeeman en zijn gezin*, Arda Vossebeld-Dijkhuizen. Zeelieden uit de schippersfamilie van Pieter Hindriks Fekkes (1811-1857) en zijn zonen Hendrik en Teije.

Geschiedenis Literatuur Architectuur Natuur
Duitse boeken voor Duitse prijzen

Boeken over Groningen

BOEKHANDEL
GODERT WALTER

Oude Ebbingestraat 53
9712 HC Groningen

050-312 25 23
info@godertwalter.nl
www.godertwalter.nl

Boekenrubriek

Tijjo Doornkamp, Groningen, doornkamp@zonnet.nl

Ook deze keer weer een aantal boeken die een raakvlak hebben met onze provincie en haar geschiedenis en die ook langs onze hobby de genealogie schuren. Misschien aan uw aandacht ontsnapt, omdat u over ver woont, kunnen zij u toch nog inspireren en verrijken. De meeste regio boeken verschijnen namelijk in de eigen regio.

Verschenen boeken

Kroniek van Godlinze - Amateur-historicus Reinout Krajenbrink onderzocht vanaf 2012 de geschiedenis van Godlinze. Hij maakte daarbij intensief gebruik van archeologisch onderzoek tussen 2014 en 2017 en archiefmateriaal. Hij beschreef één en ander in een lijvig boekwerk. Te koop voor € 49,50 bij groningerboeken.nl.

Op de schouders van grote en kleine reuzen : Nederlandse ondernemers tegen de achtergrond van vier eeuwen vaderlandse geschiedenis - Ruud Bouwman beschreef de geschiedenis van Nederland vanaf de 17e eeuw vanuit het perspectief van ondernemers. Het begint met het ontstaan van de VOC en eindigt met de komst van Booking.com. Vanuit Gronings perspectief is de beschrijving van Willem Albert Scholten interessant. Te koop voor € 24,99 bij geschiedenis-winkel.nl.

Family History : relatives, roots and databases - Tanny Dobbelaar onderzocht als niet-genealoog 120 genealogische publicaties bij het CBG. In een 'lekenpraatje' bij de RuG in januari deed ze al een boekje open over hoe we het er in het algemeen van afbrengen. In één woord samengevat: saai. Vooral het gebruik van genealogische software bepaalt hoe de publicatie eruit ziet. Te koop voor € 40,- bij de auteur, haar proefschrift is echter in een publishers version te downloaden vanaf de [research portal van de RuG](http://research.portal.van.de.RuG).

AVEBE: binden en bouwen : 100 jaar coöperatieve samenwerking - Ida Hylkema beschreef ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan de geschiedenis van AVEBE als aardappelzetmeel-verkoopbureau en later als multinational. Speciale aandacht voor de coöperatie als organisatievorm. Te koop voor € 27,50 bij groningerboeken.nl.

Boer Tammens Houzee - Stadjer Christiaan Gevers beschreef het wel en vooral wee van Pé Tammens (1898-1986) als NSB-burgemeester van Groningen in oorlogstijd, waar deze zich ontpopte als een meedogenloze nationaalsocialist. Te koop voor € 27,50 bij geschiedenis-winkel.nl.

De arm van Johannes de Doper - De Martinikerk had in de katholieke tijd een belangrijk reliëf in haar bezit: de rechterarm van Johannes de Doper. Bart Flikkema beschrijft hoe die arm daar kwam, hoe die weer verdween, en hoe het wonder werd getoetst door de cisterciënzer monnik Caesarius. Deze nam ook een aantal wonderen van het klooster Yesse (bij Haren) mee. Het boek geeft ook een aardig inkijkje in hoe het er in dat klooster aan toegegaan moet zijn. Te koop voor € 10,- bij groningerboeken.nl.

Bestuur van de afdeling Groningen

Voorzitter en plaatsvervangende afgevaardigde

E.M. van Koldam P.J. Noël Bakerstraat 86, 9728 WD
Groningen

voorzitter-GRN@ngv.nl

06-22376299

Penningmeester, vice-voorzitter en afgevaardigde

H. Boels Stadsweg 47, 9791 KA Ten Boer

penningmeester-GRN@ngv.nl

050-3023207

Secretaris, PR en webredacteur

S. Dallinga Wilkerweg 1, 9461 CK Gieten

secretaris-GRN@ngv.nl

06-28846667

Bestuurslid en webredacteur

T.H. Doornkamp Gerbrand Bakkerstraat 70, 9713 HM
Groningen

nieuwsredacteur-GRN@ngv.nl

06-11349055

Redactie GroninGEN

K. Bijsterveld Burchtweg 7, 9771 BA Sauwerd

redactie.ngv.groningen@gmail.com

050-3061570

T.H. Doornkamp Gerbrand Bakkerstraat 70, 9713 HM
Groningen

06-11349055

Knipseldienst

M. Becker-Jager Frankrijklaan 49, 9501 RN Stadskanaal

Website NGV afdeling Groningen ontdekjouwverhaal.nl/onze-afdelingen/groningen

Inhoud GroninGEN

juni 2020, nummer 2, jaargang 27

Voorwoord	33
Digitaal toezenden GroninGEN	34
Van de voorzitter	34
Corona en het afdelingsprogramma in 2020	34
Lidmatenproject - 100%	35
Frouke Jans Duitscher	36
Valentinus Cabelus	43
Tot slaaf gemaakt: Albert Mennes	47
Klein parenteeltje Nijkel (Ezing)	49
U bent gewaarschuwd!	56
Allem@@l digit@@l éénezenzestig (61)	58
Nieuws van de Archieven	62
Boekenrubriek	63
Colofon	64

De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de opgenomen artikelen!

ISSN-nummer: 1380-7277

**Indien onbestelbaar:
Redactie GroninGEN
Gerbrand Bakkerstraat 70
9713 HM Groningen**

www.ontdekjouwverhaal.nl/onze-afdelingen/groningen